

انتشارات نیلوفر

واژه‌نامه ادبی

انگلیسی - فارسی فارسی - انگلیسی

صالح حسینی

انتشارات نیلوفر

A Glossary of Literary Terms

English _ Persian

Persian _ English

Compiled by Saleh Hossaini

۱۵۰۰ تومان

۵۸/۰۲

۳۱/۱۱

صالح حسینی

فارسی - انگلیسی

انگلیسی - فارسی

واژه‌نامه ادبی

۸ / ۰۰

واژه نامه ادبی

چاپخانه تخصصی آریانا
۱۳۷۹

اسکن شد

واژه نامه ادبی

صالح حسینی

فارسی - انگلیسی

انگلیسی - فارسی

چاپ دوم
(با تجدید نظر)

انتشارات نیلوفر

انتشارات نیلوفر
فیابان انقلاب، فیابان دانشگاه، تلفن: ۶۳۶۱۱۱۷

صالح حسینی
واژه نامه ادبی
طرح روی جلد: فوزی تهرانی
چاپ دوم: تابستان ۱۳۷۵
چاپ گلشن
تعداد: ۳۳۰۰ نسخه
حق چاپ محفوظ است.

پیشگفتار

با آنکه فرهنگ حاضر طی یک سال تهیه و تدوین گردیده، در حقیقت حاصل سالها مطالعه و تدریس نگارنده است، و با توجه به نیاز دانشجویان رشته ادبیات انگلیسی به معادلهای فنی مصطلحات ادبی تألیف یافته است. چه بسا که مترجمان ادبیات نیز آن را سودمند بیابند. اصطلاحات به کار رفته شامل مصطلحات داستان، نمایشنامه، شعر و نقد است. به پیروی از فرهنگهای معتبر اصطلاحات ادبی انگلیسی، بعضی از اصطلاحات کتابداری و مکاتب مهم ادبی - فلسفی نیز در این فرهنگ آمده است. به علاوه، تا آنجا که به تطبیق اصطلاحات سنتی رشته های بدیع، معانی، بیان، عروض و قافیه فارسی و انگلیسی مربوط می شود، از فرهنگ اصطلاحات صناعات ادبی تألیف دکتر محمد طباطبایی استفاده شده است.

نگاهی به معادلهای فارسی موجود اصطلاحات ادبی معلوم می دارد که اولاً اصطلاحات مترادف به دو صورت معنی شده است. مثلاً *dynamic character* و *round character* که در فرهنگ اصطلاحات ادبی انگلیسی مترادف است، در واژه نامه های فارسی به ترتیب به دو صورت «شخصیت پویا» و «شخصیت جامع» آمده، بی آنکه ارتباط آنها با یکدیگر نموده شود. ثانیاً اکثر اوقات معادلهای سخت تحت اللفظی است و بدون توجه به معنی و مفهوم و دلالت اصطلاحات مربوط به فارسی درآمده است. مثلاً به ازای *supernatural novel* «رمان مافوق طبیعی» آمده. حال آنکه با مراجعه به منابع معلوم می شود که این اصطلاح مترادف *ghost novel* «رمان اشباح» است. یا برای *domestic tragedy* معادل «تراژدی خانوادگی» پیشنهاد شده است. با مراجعه به منابع معلوم می شود که این اصطلاح مترادف *bourgeois tragedy* «تراژدی طبقه متوسط» است. ثالثاً مقداری از معادلهای غلط است. مثلاً «سوکنامه» یا «غمنامه» در برابر *tragedy*، و «شادینامه» یا «مضحکه» به ازای *comedy*، یا ترکیب عجیب و مضحک «سوکشادینامه» در برابر *tragicomedy*.

در برابر وضع موجود، تدابیر و شیوه های زیر اتخاذ گردیده است:

- ۱- معادلهایی که درست تشخیص داده شده، با معانی آن در منابع معتبر مطابقت شده و پس از حصول اطمینان در فرهنگ آمده است.
- ۲- اصطلاحات مترادف ذیل یک مدخل آمده. به این ترتیب که اصطلاح پرتواتر (البته با توجه به درجه تواتر آن در منابع انگلیسی) مدخل اصلی قرار گرفته و واژه کم تواتر به آن ارجاع داده شده است.
- ۳- از ضبط معادلهای تحت اللفظی یا غلط شدیداً احتراز گردیده و به جای آن معادلهای دقیق با توجه به معانی آنها انتخاب شده و در صورت داشتن مترادف، علاوه بر ضبط آن در ذیل مدخل اصلی در تنظیم ردیف الفبایی به مدخل اصلی ارجاع داده شده است.

گفتنی است که معادل مقداری از اصطلاحات پیشنهاد مؤلف است که در بخش ضمیمه آمده است. این معادلهای برای نخستین بار پیشنهاد شده، گاهی هم در برابر معادلهای نارسا و احیاناً غلط به کار رفته است. لازم به توضیح است که معادل «تبارنامه» برای saga novel پیشنهاد دوستم علی بهروزی است. «نقد خود آیین» در برابر autonomous criticism و «آینه‌داری» به ازای foreshadowing به ترتیب مسموع از آقای دکتر نصرالله پورجوادی و استاد ابوالحسن نجفی است. درباره بعضی از معادلهای هم مؤلف مدیون راهنماییهای آقایان دکتر سعید حمیدیان و دکتر نصرالله امامی است. ضمناً «قول و غزل» در برابر rhapsody با توجه به شعر حافظ: «دلم از پرده بشد حافظ خوش لهجه کجاست / تا به قول و غزلش ساز نوایی بکنیم»، و «رندانه‌گویی»، یکی از معادلهای پیشنهادی برای understatement با توجه به بیت دیگری از حافظ: «زاهد ار رندی حافظ نکند فهم چه باک / دیو بگریزد از آن قوم که قرآن خوانند»، پیشنهاد شده است.

تغییر در چاپ دوم

- معادلهای پیشنهادی که در بخش ضمیمه آمده بود به بخش اصلی آمده و با ستاره مشخص شده است.
- علاوه بر اصطلاحات، واژه‌هایی که در کتابهای نقد و تفسیر معمول است، آورده‌ایم.

علائم اختصاری

۱- بخش انگلیسی - فارسی

Rhet. = rhetoric (بدیع)

Pros. = prosody (عروض)

Syn. = synonym (مترادف)

Opp. = opposite (متضاد)

۲- بخش فارسی - انگلیسی

بع = بدیع

عض = عروض

مت = مترادف

متض = متضاد

ضمناً از ویرگول برای تفکیک صور مختلف املائی مدخل اصلی هر اصطلاح و یا صور مختلف املائی مترادف آن؛ از عدد برای تفکیک معانی مختلف، از نقطه ویرگول برای تفکیک معادلها و همچنین مترادفهای مدخل اصلی، و از فلش برای ارجاع صورت املائی کم‌استعمال‌تر واژه چند املائی به صورت املائی پرستعمال‌تر و نیز ارجاع واژه کم‌استعمال‌تر به مترادف پرستعمال‌تر استفاده شده است.

Persian-English Section

بخش
فارسی - انگلیسی

آ - الف

fiction	آثار تخیلی مت: داستان؛ روایت؛ روایت مکتوب
	آثار منحول ← آثار ناموثق
canon	آثار موثق متض: آثار ناموثق؛ آثار منحول
apocrypha	آثار ناموثق مت: آثار منحول متض: آثار موثق
	آداب‌دانی ← بلاغت کلام
verbal ornament	آرایش کلام
rhetorical colors	آرایشهای بدیعی
	آرکادی ← بهشت زمینی
argot	آرگو
archê	آغاز
	مت: اصل؛ بنیاد؛ خاستگاه
point of attack	آغاز عمل اصلی (در داستان یا نمایشنامه) مت: گره‌افکنی نخستین

Old High German	آلمانی فصیح کهن
Middle High German	آلمانی فصیح میانه
avant-garde; bohemian	آوانگارد
anotomy	آناتومی
	مت: تحلیل؛ تحلیل منطقی؛ تشریح
foreshadowing	آینه‌داری
	آیین لذت‌پرستی ← لذت‌جویی
	ابتکاری ← ابداعی
originality	ابداعی
	مت: ابتکاری
prolepsis	ابراز غیرحاصل (بع)
	مت: تفال به لفظ ماضی؛ تعبیر از مستقبل به ماضی
ambiguity	ابهام
distinct couplets	ابیات مزدوج و مستقل‌المعنا
reduplication	اتباع
	اثر ادبی پایدار ← کلاسیک
tour de force	اثر هنرنامه
sentimentalism	احساسات‌گرایی
metrical variations	اختلاف بحور
variorum (edition)	اختلاف قرائات
	اختیارات شاعری ← ضرورت شعر
words of comparison	ادات تشبیه [بع]
argumentation by contrast	اداره
belles lettres	ادب
literati; men of letters	ادبا
confessional literature	ادبیات حسب حال
bourgeois literature	ادبیات بورژوازی
	مت: ادبیات طبقه متوسط

comparative literature	ادبیات تطبیقی
	مت: ادبیات مقایسه‌ای
Celtic literature	ادبیات سلتی
bucolics literature	ادبیات شبانی
applied literature	ادبیات کاربردی
	ادبیات مقایسه‌ای ← ادبیات تطبیقی
apocalyptic literature	ادبیات مکاشفه‌ای
utopian literature	ادبیات ناکجا آبادی
escapist literature	ادبیات واقع‌گریز
immanent	اراده‌حلولی
	مت: حالیت
improvisation	ارتجال [عض]
	مت: بدیهه؛ اقتراح
invocation	ارتسام
cross-reference	ارجاعات متقابل
referential	ارجاعی
boasting poem	أرجوزه
	أرجوزه طبقه متوسط ← ادبیات بورژوازی
synonymous parallelism	ارداف [بع]
appreciation	ارزیابی ذوقی
paroemia	ارسال مثال [بع]
	مت: تمثیل
Neo-Aristotelians; Chicago Critics	ارسطونیان جدید
trochees	ارکان عروضی دو هجایی
elements	اسباب
transubstantiation	استحالة ربانی
	استخدام ← قصدالمعینین
emendation	استدراک

metaphor	استطراد ← گریز استعاره
submerged metaphor; implied metaphor	استعاره بالکنایه [بع]
visual metaphor	استعاره بصری
conceit	استعاره بعید [بع]
Metaphysical conceit	استعاره پترارکی مت: مضمون پترارکی
pictorial metaphor	استعاره تصویری
extended metaphor; implied metaphor	استعاره تلویحی
	استعاره تملیحیه ← تهکم
	استعاره تهکمی ← تهکم
structural metaphor; organic metaphor;	استعاره ساختی [بع]
functional metaphor	
catachresis metaphor	استعاره درهم
oxymoron; antizygy	استعاره عنادیه [بع]
metaphysical conceit	استعاره متافیزیکی [بع]
simple metaphor	استعاره مجرد [بع]
	متض: استعاره مرکب
telescoped metaphor; complex metaphor;	استعاره مرکب [بع]
subdued metaphor; mixed metaphor	
	متض: استعاره مجرد
absolute metaphor; paralogical metaphor;	استعاره مطلقه [بع]
antimetaphor	
rhetorical heightening	استعلای بلاغی
anacoluthon; anantapodoton	استیناف [بع]
mythopoesis	اسطوره‌سازی
mythology	اسطوره‌شناسی مت: علم الاساطیر

mythographer	اسطوره‌نگار
pentateuch	اسفار خمسه
apocrypha	اسفار مجهوله
mode	اسلوب
sublime mode	اسلوب عالی
	مت: نمط عالی
	اسلوب فخیم ← سبک فخیم
pseudonym; pen - name; nom de plume	اسم مستعار
	مت: تخلص
heraldic	متض: نام واقعی
	اشارتی
polyptoton; paregmenon; multi clination	اشتقاقی [بع]
	مت: اقتضاب؛ جناس اشتقاق
dramatis personal	اشخاص نمایشنامه
intuition	اشراق
	مت: کشف و شهود
intuitive	اشراقی؛ شهودی
positivism	اصالت تحقق
utilitarianism	اصالت فایده
idiom	اصطلاح
abstract terms	اصطلاحات انتزاعی
general terms	اصطلاحات عام
	اصطلاحات عامیانه ← زبان عام
	اصل ← آغاز
reformation	اصلاح طلبی
diffuseness	اطناب
hyperbole; exaggeration	اغراق [بع]
	متض: تخفیف

metrical feet	افاعیل عروضی [عض]
legend	افسانه
fairy tale	افسانه پریان
illustrative fable	افسانه تمثیلی
	افسانه حیوانات ← حکایت حیوانات
science fiction	افسانه علمی
	مت: داستان علمی
folktales	افسانه‌های قومی
	مت: داستانهای عامیانه
adaptation	اقتباس ^۱
allusion	اقتباس ^۲ [بع]
	اقتراح ← ارتجال
narration	اقتصاص
appropriateness	اقتضا
	اقتضاب ← اشتقاق
persuasion	اقتناع [بع]
Expressionism	اکسپرسیونیسم
assonance; assonantal rhyme; vowel rhyme;	اکفاء [عض]
vocalic rhyme	
Existentialism	اگزیستانسیالیسم
	مت: مکتب اصالت وجود؛ هستی‌نگری
apostrophe; aversio	التفات [بع]
eclectic	التقاطی
	الفاظ انتزاعی ← الفاظ مجرد
	الفاظ انضمامی ← الفاظ محسوس
abstract terms	الفاظ مجرد
	مت: الفاظ انتزاعی
	متض: الفاظ محسوس؛ الفاظ انضمامی

concrete terms	الفاظ محسوس
	مت: الفاظ انضمامی
	متض: الفاظ مجرد؛ الفاظ انتزاعی
	الفیه و شلفیه ← هرزه نگاری
suggestion	القاء
stock epithets	القاب کلیشه‌ای
pattern	الگوی
	مت: انگاره
archetypal pattern	الگوی آرکتیپی
	مت: الگوی نوعی
implicit mythical pattern	الگوی اسطوره‌ای مستتر
structural pattern	الگوی ساختاری
	الگوی نوعی ← الگوی آرکتیپی
	المام ← سلخ
inspiration; afflatus	الهام
Furies; Eumenides	الهگان انتقام (تراژدی یونان باستان)
Muse	الهه شعر و موسیقی و هنر
Impressionism	امپرسیونیسم
	مت: مکتب انطباعی
fables	امثال
deus ex machina; god from the machine	امداد غیبی
	مت: حلال مشکلات
object of imaginative creation	امر تخیلی
categorical imperative	امر تنجیزی
	مت: دستور قطعی
hypothetical imperative	امر شرطی
	امر شکوهمند ← نمط عالی
the grotesque	امر نابهنجار

the ridiculous	امر نیشخندآمیز
individuals	امور خاص
	انتزاعی ← مجرد
lex talionis; revenge	انتقام
Decadents	انحطاط‌گرایان
dianoia	اندیشه
	مت: مضمون
Neo - Humanism	انسان‌گرایی نو
	مت: اومانیسیم جدید
	انسان‌نمایی ← تشخیص
coherence	انسجام
	مت: تلائم؛ پیوستگی
	انضمامی ← محسوس
impression	انطباع
impresssionistic	انطباعی
idealism	انگارگرایی
	مت: مثالیگری
schematization	انگاره
	مت: قالب‌بندی
	انگاره ← الگو
forms	انواع
climax	اوج
	مت: بزنگاه؛ نقطه بازگشت (در عمل داستانی)
trochaic rhythms	اوزان و تند مفروق
first-person observer	اول شخص (راوی داستان) در مقام ناظر
	اومانیسیم جدید ← انسان‌گرایی نو
brevity; brevitās	ایجاز
economy of expression	ایجاز در بیان

	ایضاً ← همان مأخذ
epanados; prolepsis; regressio	ایضاح بعدالابهام [بعد و عض]
repeated rhyme	ایطاء [عض]
rhythm; measure	ایقاع [عض]
	مت: وزن
rhythm of continuity	ایقاع پیوستگی
rhythm of association	ایقاع تداعی
rhythm of recurrence	ایقاع تکرار
rhythm of decorum	ایقاع تناسب
	ایماژ ← تصویر
	ایماژیسم ← تصویرگرایی
geoture	ایما و اشاره
amphiboly	ایهام [بع]
	مت: توجیه، تخییل؛ تحبیر

	بازشناخت ← تَعَرَف
	باطلنما ← متناقض‌نما
Oxymoron	باطلنمای فشرده
esoteric	باطنی
	مت: خفی
	متض: جلی
literary ballad; art ballad	بالاد ادبی
	بالاد ← ترانه
folk ballad	بالاد قومی
ontology	بحث وجود
	مت: بودشناسی
meter; measure	بحر [عض]
	بحر غیر سالم ← بحر مزاحف
catalectic meter	بحر مزاحف
	مت: بحر غیر سالم
crisis	بحران
acatalectic meter; complete meter	بحر سالم [عض]

	مت: وزن سالم
metrical patterns; numbers	بحور عروضی
regular meters	بحور متفق الارکان [عض]
	متض: بحور مختلف الارکان
irregular meters; mixed meters	بحور مختلف الارکان [عض]
	متض: بحور متفق الارکان
prolegomena	بخش مقدماتی (کتاب)
canto	بخشی از شعر بلند
heresy of paraphrase	بدعت دگر نویسی
epithet	بدل [بع]
	مت: عطف بیان
	بدل ^۲ ← نیابتی
	بدیع ← خطابه
rhetoical	بدیعی
primitivism	بدوی گرایی
cultural primitivism	بدوی گرایی فرهنگی
	بدیهه ← ارتجال
diorthosis praecedens; prodiorthisis;	براعت استهلال [عض]
correctio	
transcendentalism	برتر گرایی
	مت: عروج گرایی
ivory tower	برج عاج
	برخورد ← جدال
	برداشت ← طرز تلقی
	برداشت انتقادی ← طرز تلقی انتقادی
dolusus servus	برده ترفند باز
nemesis	برقراری توازن
	برگردان ← بند ترجیع

centrifugal	برگزیده ← گلچین برون سو
reductio ad absurdum	مت: مرکز گریز برهان خلف [منطق]
seer	بزنگاه ← اوج بصیر
e.g. = exempli gratia	بعنوان مثال
decorum	بلاغت کلام [بع]
eloquence	مت: آداب دانی؛ نزاکت؛ تناسب بلاغت متکلم [بع]
eloquent	بلیغ
refrain	بند ← بند ترجیع بند ترجیع [عض]
refrain	بند تسمیط ← بند مسمط بند مسمط [عض]
poetics	بن مایه ← مایه بنیاد ← آغاز بودشناسی ← بحث وجود بوطیقا
Arcadia	مت: فن شعر؛ نقد شعر بهشت زمینی
distich, verse	مت: آرکادی بیت [عض]
stopped couplet	بیت ترجیع ← بند ترجیع بیت مستقل
open couplet	بیت موقوف
impersonality	بیطرفی
Apollonian vision	بینش آپولویی

critical insight
Dionysian vision

بینش انتقادی
بینش دیونیزیوسی

footnote	پانویس
surprize ending	پایان دور از انتظار
fin de siècle	پایان قرن (نوزدهم)
	پایه ← رکن
father-surrogate	پدر اندر
senex iratus; heavy father	پدر ظالم
	پدیدارشناسی ← نمودشناسی
phenomenon	پدیده
	متض: ذات
act	پرده نمایشنامه ^۱
episode	پرده نمایشنامه ^۲ (یونان باستان)
best seller	پرفروشترین کتاب
echo	پژواک
verso	پشت برگ
didacticism	پندآموزی
illusion	پندار

illusionism	پندارگرایی
dramatic illusion	پندار نمایشی
miles gloriosus	پهلوان پنبه
	مت: سرباز لافزن
moral	پیام (داستان، شعر، نمایشنامه)
Puritanism	پیرایشگری
	مت: تنزه‌طلبی
	پیرنگ ← طرح داستان
	پیش‌درآمد ← مقدمه
	پیشگفتار ← مقدمه
	پیوستگی ← انسجام

theatre of the abbsurd	تئاتر پوچی
history of ideas	تاریخ اندیشه‌ها
historicism	تاریخ‌نگری
deification	تألّه
anagoge, anagogy	تاویل باطنی
saga novel; roman-fleuve	تبارنامه
displacement	تبدّل
	مت: جابه‌جایی
assimilation	تجاشس
	مت: هم‌گونی
rhetorical question; epitimesis; epiplexis	تجاهل‌العارف [بع]
	مت: سوق‌المعلوم مساق غیره
impression; reprint	تجدید چاپ
revised edition	تجدید نظر
epiphany; point of illumination	تجلی ناگهانی
	تجنیس ← جناس
pun	تجنیس اشاره [بع]

	تجنیس تام ← جناس تام
	تجوهر ← جوهریت
	تحبیر ← ابهام
embellishment	تحسین
gloss	تحشیه
analysis	تحلیل
	تحلیل ← آناتومی
	تحلیل منطقی ← آناتومی
litotes	تخفیف [بع]
	متض: اغراق
	تخلّص ← اسم مستعار
primary imagination	تخیل اولیه
secondry imagination	تخیل ثانوی
romantic imagination	تخیل رمانتیک
	تخییل ^۱ ← ابهام
imaginative creation	تخییل ^۲
association	تداعی
association of ideas	تداعی معانی
biography	تذکره
	مت: شرح حال؛ رجال
tragedy	تراژدی
	مت: طراغودیا
revenge tragedy; blood tragedy	تراژدی انتقام
	مت: تراژدی خون
	تراژدی بورژوازی ← تراژدی طبقه متوسط
	تراژدی خون ← تراژدی انتقام
tragedy of fate	تراژدی سرنوشت
imperial tragedy	تراژدی شاهان

tragedy of character	متض: تراژدی طبقه متوسط
domestic tragedy; bourgeois tragedy	تراژدی شخصیت
	تراژدی طبقه متوسط
	مت: تراژدی بورژوازی
tragi - comedy	تراژدی - کمدی
Greek tragedy	تراژدی یونان
bullad	ترانه
	مت: چکامه
translation	ترجمه
Authorized Version	ترجمه موثق (کتاب مقدس)
untranslatable	ترجمه ناپذیر
return-tie	ترجیع بند [عض]
epistolary	ترسل
crossed rhyme; interlaced rhyme	ترصیع [بع و عض]
composition	ترکیب
	ترکیب کلام منظوم ← تنکیت
catharsis; katharsis	تزکیه
	مت: روان‌پالایی، تطهیر عواطف
identification	تشبه
	مت: همتایی؛ یگانگی
anadiplosis	تشبیع [عض]
epic simile; Homeric simile	تشبیه حماسی [بع]
individuation	تشخص
	مت: تعین
personification	تشخیص [بع]
	مت: انسان‌نمایی
anatomy of criticism	تشریح نقد
	تشریح ← آناتومی

apocalyptic imagery	تصاویر بهشتی
poetic imagery	تصاویر شعری
analogical imagery	تصاویر قیاسی
	تصدیر ← ردالعجز علی الصدر
objective representation	تصدیق
image	تصویر [بع]
	مت: ایماژ
perceptual image	تصویر حسی
imagists	تصویرگرایان
imagism	تصویرگرایی
	مت: ایماژیسم
imagery	تصویرگری [بع]
	مت: صورخیال
Ornamental imagery	تصویرگری زینتی [بع]
	متض: تصویرگری ساختاری
structural imagery;	تصویرگری ساختاری [بع]
functionalrnamental imagery	
	متض: تصویرگری زینتی
literal image	تصویر لفظی [بع]
controlling image	تصویر محوری [بع]
conceptual image	تصویر مفهومی [بع]
	تصویر مکرر ← تصویر نوعی
archetype image	تصویر نوعی ^۲
	مت: تصویر مکرر
	تضاد ← تضاد و طباق
antithesis; antitheton; contraposition;	تضاد و طباق [بع]
contentio; oppositio	

مت: مطابقه؛ تضاد؛ طباق، متضاد، تطبیق، تکافو

connotation	تضمن مت: معنی اصطلاحی متض: مصداق؛ معنی لفظی تضمن ^۱ ← مُدرج تضمن ^۲ ← مصراع موقوف تطبیق ← تضاد و طباق تطهیر عواطف ← تزکیه تعبیر از مستقل به ماضی ← ابراز غیر حاصل
travesty	تعبیر هجوآمیز
anagnorisis; recognition; discovery; cognitio	تعرف مت: باز شناخت
Passion play	تعزیه (مصائب مسیح)
annotations	تعلیقات
suspension of disbelief	تعلیق ناباوری
commitment	تعهد تعین ← تشخیص تغییر مایه ← مدولاسیون
transfiguration	تغییر هیأت تفال به لفظ ماضی ← ابراز غیر حاصل
uniqueness	تفرد
explication; exegesis	تفسیر
allegorical interpretation	تفسیر تمثیلی
explanation; epexegesis	تفسیر جلی [بع]
explication detexte	تفسیر متن
contrast	تقابل
convergence	تقارب مت: همگرایی تقارن ← مراعات النظیر

defacement	تقییح
inversion	تقدیم [بع]
scansion; scanning	تقطیع [عض]
Pastiche	(نوعی) تقلید
mythos	تقلید ثانوی عمل
	مت: روایت سنتی؛ داستان سنتی؛ روایت‌رنوعی
	تقلید رندانه سبک حماسی ← حماسی - هجایی
mimesis praxeos	تقلید عمل
	تکافوء ← تضاد و طباق
	تکرار معلوم ← حشو
Pattern	تکرار معنی‌دار (رویدادها در طرح داستان)
	مت: معنای ملموس
	تکرار ← کثرت تکرار
monograh	تکنگاری
accent	تکیه
linear accentuation	تکیه‌گذاری خطی
rhythmical accent	تکیه موزون
parimion	توزیع [عض]
acrostic	توشیح [عض]
	مت: موشح
	تلائم ← انسجام
euphony	تلائم حروف [بع]
euphony; smoothness of diction	تلائم کلمات [بع]
	متض: تنافر کلمات
allusion	تلمیح، تملیح [بع]
innuendo	تلویح [بع]
	تم ← مضمون
icon	تمثال

	مت: شمایل
exemplification	تمثّل
allegory	تمثیل
	تمثیل ^۲ ← ارسال مثل
illustrative	تمثیلی
	مت: رمزی
	تملیح ← تلمیح
exposition	تمهید
	تناسب ← بلاغت کلام
	تناسب ← مراعات نظیر
dissonance; cacophony	تنافر حروف [بع]
cacophony; aischrologia	تنافر کلمات [بع]
	متض: تلائم کلمات
non-sequitor	تنافر معنوی [بع]
	تنزه طلبی ← پیرایشگری
symstematization	تنظیم و تنسيق
collate	تنقیح
poetic diction; diction	تنکیت [عض]: گزینش الفاظ، ترکیب کلام منظوم
quasi-metrical balance	توازی نیمه عروضی
	توازی ← مراعات النظیر
	توجیه ← ایهام
fancy	توهم
illusion of reality	توهم واقعیت
antiphrasis	تهکم [بع]
Socratic irony	تهکم سقراطی [بع]
ironic	تهکمی
	مت: طنزآمیز

Trilogy

ثلاثه

charm

جابه جایی ← تبدل

Holy Grail

جادو

determinism

جام مقدس

conflict

جبرگرایی

جدال

مت: کشمکش؛ برخورد

external conflict

جدال برونی

internal conflict

جدال درونی

dramatic conflict

جدال نمایشی

dialectic

جدل

polemical

جدلی

stream of consciousness	جریان سیال ذهن
pamphlet	جزء عروضی ← رکن جزوه
lucidity	مت: روشنی جلا
exoteric	جلی
ridicule	متض: باطنی؛ خفی جمز
Zeugma; adnexio; adjunctio	مت: سخره؛ سخریه جمع [بع]
play on words	جناس مت: تجنیس
ploce; diaphora; antanaclassis; conexio;	جناس اشتقاق ← اشتقاق جناس تام ^۱ [بع]
traductio	جناس تام ^۲ [بع]
antistasis; contentio	جناس ردیف [عض]
identical rhyme	جناس زاید [عض]
identical rhyme	جناس لفظی [بع]
homonymic pun; antanclasis; agnominatio;	جناس لفظی [عض]
adnominatio	جناس لفظی [عض]
identical rhyme; echo rhyme; rime riche;	جناس متمائل ← جناس تام ^۲
rich rhyme	جناس مرکب ملق [عض]
mosaic rhyme	جناس مقلوب
anagram rhyme	جناس ملق ← جناس مرکب ملق
motion	جنبش
ideality	جنبه مثالی

commonplace book	جُنگ
self-contained literary universe	جهان ادبی خودایستا
literary microcosm	جهان صغیر ادبی
microcosm	جهان صغیر
	مت: عالم صغیر
	متض: جهان کبیر
macrocosm	جهان کبیر
	مت: عالم کبیر
	متض: جهان صغیر

edition	چاپ
enlarged edition	چاپ مفصل
abridged edition	چاپ مَلْخَص
	چاشنی خنده ← وقفۃ التهاب کاه
saga	چکامۃ پهلوانی
	چکامه ← ترانه
	چکیدہ ← خلاصہ
portmantea word	چمدانواژہ
	چیستان ← لغز

ح

authoritarian	حجت‌پسند ← حجت‌مآب حجت‌مآب
authority	مت: حجت‌پسند حجّیت
hadith	حدیث
soliloquy	حدیث‌نفس مت: خودگویی
spoken soliloquy	حدیث‌نفس (به زبان آمده)
ellipsis	حذف
consonants of the rhyming words	حروف قافیه [عض]
synesthesia; sanaesthesia	حریف ← رقیب
autobiography	حسن‌آمیزی
nostalgia	حسب‌حال حسرت
selection	مت: غم‌غربت حسن‌انتخاب
impressiveness	حسن‌تأثیر

euphemism; euphemismus	حسن تعبیر [بع]
tautology	حشو
	مت: تکرار معلوم؛ همانگویی
redundancy	حشو متوسط [بع]
Copyright	حق التألیف
verisimilitude; vraisemblance	حقیقت‌نمایی
	مت: شبه واقعیت؛ واقعیت‌نمایی
anecdote	حکایت
	حکایت اخلاقی ← فابل
beast fable	حکایت حیوانات
	مت: افسانه حیوانات
poetic wisdom	حکمت شاعرانه
prose paraphrase	حلّ [بع]
	حلال مشکلات ← امداد غیبی
epic	حماسه
secondry epic; literary epic; artificial epic	حماسه ادبی
	حماسه هزل‌آمیز ← حماسی - هجایی
epic	حماسی
mock-opic; mock heroic	حماسی - هجایی
	مت: حماسه هزل‌آمیز؛ تقلید رندانه سبک حماسی
intentionality	حیث التفاتی

خ

colophon	خاتمه‌الطبع
	خاستگاه ← آغاز
idiosyncratic	خاص و شاد
memoris	خاطرات
	خان ← لخت مسمط
	خانه ← لخت مسمط
deist	خداگرای طبیعی
deism	خداگرایی طبیعی
kharja	خرجه [عض]
farce	خرسک‌بازی
	خصلت و سیرت ← شخصیت اشخاص داستان
	خضم ← رقیب
rhetoric	خطابه ^۱
address	خطابه ^۲
rhetorical	خطابی
	خفی ← باطنی
sarcasm	خلاعت

	خلاف آمد عادت ← متناقض نما
ethos	خلق و سیرت
minstrel	خنیگر
dream allegory; vision	خوابنامه
eiron; self-deprecator	خودبازدارنده
autotelic	خودبسنده
	مت: درون ذات
	خودگویه ← حدیث نفس
euphony	خوشنواپی
associative imagination	خیال متداعی
fantasy	خیال و وهم

Dadaism	دادائیسم
short story	داستان
supernatural story; ghost story	داستان ارواح
	مت: داستان اشباح
	داستان ← آثار تخیلی
	داستان اشباح ← داستان ارواح
long short story	داستان بلند
Märchen story	داستان پریان
detective story	داستان پلیسی
conte story	داستان تخیلی
	داستان سنتی ← تقلید ثانوی عمل
epos story	داستان شفاهی
	مت: روایت شفاهی
	داستانهای عامیانه ← افسانه‌های قومی
	داستان علمی ← افسانه علمی
short short story	داستان کوتاه
cuddle fiction	داستان ناز و نوازش

fictional	داستانی
	مت: روایت مدار
signifier	دال
encyclopaedia	دائرة المعارف
	درآمد ← مقدمه
drama	درام
	درام بورژوازی ← درام طبقه متوسط
bourgeois drama	درام طبقه متوسط
	مت: درام بورژوازی
liturgical drama	درام مذهبی
documentary drama	درام مستند
claritas	درخشندگی
Quadrivium	دروس چهارگانه (حساب، هندسه، هیئت، موسیقی)
trivium	دروس سه گانه (صرف و نحو، معانی و بیان، فن جدل)
	درون ذات ← خودبسنده
centripetal	درون سو
	مت: مرکزگرا
	درونمایه ← مضمون
	دستور قطعی ← امر تنجیزی
apalogy	دفاع
peripety; reversal; turning point	دگرگونی
signification	دلالت
gnosis	دلیل
carpe diem; seize the day	دم غنیمتی
	دوازده هجایی ← وزن سداسی
period	دوران
Decadence	دوران انحطاط
Restoration period	دوره بازگشت

Neo-classical period	دوران نئوکلاسیکی
Commonwealth period	دوره پیرایشگری
	مت: دوره تنزه طلبی
Romantic period	دوره رمانتیک
Victorian period	دوره ویکتوریا
demonic	دوزخی
	دوگانه ← مثنوی
ambivalence	دوگونگی
	مت: صفت نوجوهین
preface	دیباچه
aesthetic view of literature	دید زیبایی شناسانه ادبیات
point of view; focus of narration	دیدگاه
	مت: کانون روایت
anagogic perspective	دیدگاه آناگورژیک
	مت: دیدگاه معنای عام
first-person point of view	دیدگاه اول شخص
omniscient point of view	دیدگاه دانای کل
selective omniscience; limited omniscience	دیدگاه محدود
archetypal view of literature	دیدگاه صور نوعی ادبیات
	دیدگاه معنای عام ← دیدگاه آناگورژیک
objective point of view; dramatic point of view	دیدگاه نمایشی
archive	دیوان

noumenon	ذات
	متض: پدیده
wit	زکا
	مت: قریحه؛ طبیعت؛ نکته‌سنجی
accusatio; categoria	ذم
	مت: قدح
	متض: مدح
polysemic	ذوالمعانی
taste	ذوق؛ سلیقه
dramatized consciousness	ذهن ممثل
subjective	ذهنی
	متض: عینی

subject-object relation

رابطه میان عالم و معلوم

رامشگر ← شاعر دوره گرد

rubai; quatrain

رباعی

Rubàiyat

رباعیات (عمر خیام)

رجال ← تذکره

metanoia; pentinent

رجوع^۱ [بع]

epanorthosis; epidiorthisis; correctio;

رجوع^۲ [بع]

epitimesis; diorismus

flashback; retrospect

رجوع به گذشته

anadiplosis; epanadiplosis; palilogia;

ردالصدر علی العجز [عض]

uplicatio; gradatio

epanalepsis; epanadiplosis;

ردالعجز علی الصدر [عض]

serpentine verse; mesoteleuthon

مت: تصدیق؛ مطابقه

Vice

رذالت (نام پرسوناژ)

epistle

رساله

رسالة مفرد ← تکنکاری

verse epistle	رساله منظوم
	رشته ← علم
	رشته مسقط ^۱ ← بند مسقط
	رشته مسقط ^۲ ← لخت مسقط
rhapsody	رفسودیه
	مت: قول و غزل
dance macabre; dance of death	رقص مرگ
antagonist	رقیب
	مت: حریف؛ خصم
foot	رکن [عض]
	مت: جزء عروضی؛ پایه
perfect foot	رکن سالم [عض]
imperfect foot	رکن غیر سالم [عض]
novel of manners	رمان آداب و رسوم
sociological novel	رمان اجتماعی
	رمان احساساتی ← رمان اشک‌آور
sentimental novel	رمان اشک‌آور
	مت: رمان احساساتی
confessional novel	رمان اعترافی
	مت: رمان حسب حال
apprenticeship novel; bildungs roman	رمان پرورشی
picaresque novel	رمان پیکارسک
historical novel	رمان تاریخی
experimental novel	رمان تجربی
epistolary novel	رمان ترسل
romanticism	رمانتیسیسم
	متض: کلاسیسیسم نو
revolutionary romanticism	رمانتیسیسم انقلابی

stream of consciousness novel	رمان جریان سیال ذهن
novel of incident	رمان حادثه
	رمان حسب حال ← رمان اعترافی
künstlerroman	رمان رشد هنرمند
psychological novel	رمان روانی
realistic novel	رمان رئالیستی
romance	رمانس
	مت: سلحشورنامه، هوسنامه؛ قصه
naive romance	رمانس ساده و عامه‌پسند
prose romance	رمانس منثور
	مت: سلحشورنامه منثور
mock-romance	رمانس هزل‌آمیز
euphuist romances	رمانسهای آراسته به نثر متكلف
political novel	رمان سیاسی
novel of character	رمان شخصیت
novel of sensibility	رمان شعور
novel of ideas	رمان عقاید
thesis novel; propaganda novel	رمان عقیدتی
philosophical novel	رمان فلسفی
proletarian novel	رمان کارگری
short novel; novelette	رمان کوتاه
Gothic novel	رمان گوتیک
romans ad'venture	رمان ماجرا
documentary novel	رمان مستند
naturalistic novel	رمان ناتورالیستی
triller novel	رمان هیجان‌انگیز
symbol	رمان ^۱
	مت: نماد؛ مظهر

extrinsic symbol	رمز اکتسابی
intrinsic symbol	رمز ذاتی
understatement	رمزگرایی
	مت: نمادگرایی
understatement	رندانه‌گویی
Renaissance	رنسانس
	مت: نورآیشتی
mythos	روان اسطوره‌ای
	روان پالایی ← تزکیه
frame story	روان در روایت
narrative	روایت
	روایت ← آثار تخیلی
	روایت سنتی ← تقلید ثانوی عمل
	روایت شفاهی ← داستان شفاهی
	روایت مدار ← داستانی
fiction	روایت مکتوب ^۲
	روایت نوعی ← تقلید ثانوی عمل
zeitgeist	روح‌زمان
journalism	روزنامه‌نگاری
	روشنی ← جلا
recto	روی برگ
	رویداد فرجامین ← گره‌گشایی تراژیک
	رویکرد ← طرز تلقی
Realism; art of verisimilitude	رنالیسم
	مت: هنر واقعیت‌نمایی
morphology	ریخت‌شناسی
rhetoric	ریطوریقا
ornamental rhetoric	ریطوریقای زینتی

picture language	زبان تصویری
colloquialism	زبان عامه
	مت: اصطلاحات عامیانه
associative language	زبان متداعی
sequidilla; strophic poetry	زجل [عض]
modification	زحاف [عض]
historic present	زمان حال تاریخی
setting, background	زمینه
great chain of being	زنجیره بزرگ هستی
	مت: سلسله مراتب وجود
hermeneutic chain	زنجیره چيستانی
	زندگی وارگی ← فرانمایی
beautiful wording	زیبایی لفظ

شرح

structure	ساختار
metaphorical structure	ساختار استعاری
	ساختار درامی ← ساختار نمایشی
verbal structure	ساختار کلامی
	مت: ساختار لفظی
	ساختار لفظی ← ساختار کلامی
parallel structure	ساختار متوازن
dramatic structure	ساختار نمایشی
	مت: ساختار درامی
structuralism	ساختگرایی
post-structuralism	ساختگرایی متأخر
deconstruction	ساخت گشایی
	مت: سازه‌گشایی
naive; popular	ساده و عامه‌پسند
	سازه‌گشایی ← ساخت گشایی
drinking song	ساقی‌نامه [عض]
	ساکن روان ← سکون در جنبش

acatalectic	سالم [عض]
annals	سالنامه
	مت: وقایع‌نامه
style	سبک
baroque	سبک باروک
stylization	سبک‌پردازی
stylistics	سبک‌شناسی
elevated style	سبک فخیم
	مت: اسلوب فخیم
rhyming; rhythm	سجع
internal rhyme	سجع متوازن
internal rhyme	سجع مرصع
	سخره ← جَمَز
	سخریه ← جَمَز
	سخن فارغ ← کلام فارغ
composition in metre	سخن منظوم ^۱
poetical speech	سخن منظوم ^۲
	سرباز لافزن ← پهلوان پنبه
plagiarism	سرقت ادبی
	مت: سرقت شعری
	سرقت شعری ← سرقت ادبی
canto	سرود
dirge	سرود عزا
	مت: ماتم‌سرایی
war-songs	سرودهای رزمی
work-songs	سرودهای کار
Numbers	سفر اعداد
Genesis	سفر پیدایش

Deuteronomy	سفر تثنيه
Exodus	سفر خروج
Leviticus	سفر لاويان
stasis	سكون
stasis in motion	سكون در جنبش
	مت: ساكن روان
smoothness; mollitia	سلاست [بع]
	سلحشورنامه ← رمانس
	سلحشورنامه منثور ← رمانس منثور
prose romance	سلحشورنامه منثور
metrical romance	سلحشورنامه منظوم
paraphrase	سلخ [بع و عض]
	مت: المام
	سلسله مراتب وجود ← زنجيره بزرگ هستي
	سليقه ← ذوق
heraldic symbol	سمبول اشارتي
	مت: سمبول منادي
hieratic symbol	سمبول كاهني
	سمبول منادي ← سمبول اشارتي
	سمط ← قفل
consonance; consonantal rhyme; consonantal	سناد [عض]
dissonance; dissonance ²	
tradition	سنت
oral tradition	سنت شفاهي
	سنجه ← محك
stichomythia	سؤال و جواب ^۱
stichomathia	سؤال و جواب ^۲
	مت: مناظره

سوق المعلوم مساق غيره ← تجاهل العارف

jeremiad

سوکنامه

movement; central process

سیر اصلی

سیر وقایع ← عمل داستانی

bard	شاعر دوره‌گرد مت: رامشگر شاعری ← شعر
primary epic; primitive epic; folk epic	شاهنامه
similitude	شباهت
quasi-prosonomasia	شبه اشتقاق
pseudo-classicism	شبه کلاسیسیسم شبه واقعیت ← حقیقت‌نمایی
close to reality	شبه به حقیقت
assimilation	شبه‌سازی
character	شخصیت اشخاص داستان مت: شخصیت داستانی؛ خصلت و سیرت شخصیت اصلی ← شخصیت اول
protagonist	شخصیت اول مت: شخصیت اصلی؛ قهرمان
characterization	شخصیت‌پردازی
round character; dynamic character	شخصیت جامع

	مت: شخصیت داستانی پویا
	شخصیت داستانی ← شخصیت اشخاص داستان
	شخصیت داستانی ایستا ← شخصیت ساده
	شخصیت داستانی پویا ← شخصیت جامع
	شخصیت داستانی قراردادی ← شخصیت داستانی کلیشه‌ای
stock character	شخصیت داستانی کلیشه‌ای
	مت: شخصیت داستانی قراردادی
flat character; static character	شخصیت ساده
	مت: شخصیت داستانی ایستا
	شرح حال ← تذکره
envoy, envoi	شریطه [عض]
poetic composition	شعر ^۱
poetry	شعر ^۲
	مت: شاعری
confessional poetry	شعر اعترافی
	مت: شعر حسب حال
idyllic poetry	شعر بزمی [عض]
	شعر بی‌قافیه ← شعر سفید
	شعر پندآموز ← شعر تعلیمی
didactic poetry	شعر تعلیمی
	مت: شعر پندآموز
ode poetry	شعر تغزلی
	مت: قصیده
	شعر حسب حال ← شعر اعترافی
gnomic poetry	شعر حکمی
epic poetry; heroic poetry	شعر حماسی
	شعر درامی ← شعر نمایشی
narrative poetry	شعر روایی

epithalamium; epithalamion	شعر زفافیه
versification	شعر سرایی ^۲
blank verse	شعر سفید
	مت: شعر بی قافیه
pastoral; bucalic; idyll; eclogue	شعر شبانی
metaphysical poetry	شعر متافزیک
monorhyme poetry	شعر مردف
pure poetry	شعر ناب
dramatic poetry	شعر نمایشی
	مت: شعر درامی
complaint	شکوائیه
	شکوه سخن ← نمط عالی
	شمایل ← تمثال
neurosis	شوریدگی
	شهودی ← اشراقی
alazon; imposter	شیاد
device of reference	شیوه القاء
impressionistic technique	شیوه امپرسیونیستی
	مت: شیوه انطباعی
	شیوه انطباعی ← شیوه امپرسیونیستی
narrative technique	شیوه روایت
	شیء مدرك ← موضوع

ص

spectacle; mis en scene	صحنه آرای
recognition scene	صحنه بازشناسی
objectively truthful	صدق
spontaneity	صرافت طبع
	صفت ذووجهین ← دوگونگی
craft; art ²	صناعت
art of implicit metaphor	صناعت استعاره مستتر
art of implicit simile	صناعت تشبیه مستتر
art of words	صناعت کلمات
figures of speech; rhetorical figures; trope	صنایع بدیعی
figures of words	صنایع لفظی
figures of thought	صنایع معنوی
artifice	صنع
craftsman	صنعتگر
	مت: هنرمند
artistry; craftsmanship; figuration	صنعتگری
form	صورت

organic form

صورت ارگانیک

متض: صورت مکانیک

imposed form

صورت تحمیلی

linear form

صورت خطی

structural form

صورت ساختاری

textural form

صورت متنی

mechanical form

صورت مکانیک

متض: صورت ارگانیک

archetype

صورت نوعی^۱

مت: صورت ازلی؛ کهن الگو؛ مثال

صور خیال ← تصویرگری

ض

anticlimax	ضد اوج
anti-epiphany	ضد تجلی
anti-memories	ضد خاطرات
anti-aesthetic	ضد زیبایی شناختی
anti-hero	ضد قهرمان
anti-play	ضد نمایشنامه
aphorism, sententia; proverb; maxim ²	ضرب المثل
	مت: مثل سائر
poetic licence	ضرورت شعر [عض]
	مت: اختیارات شاعری
addendum	ضمائم

naturalism	طابق ← تضاد و طباق طبیعت‌ستایی
	طبیعت‌گرایی ← ناتورالیسم
sketch	طراغودیا ← تراژدی طرح
plot	مت: مجلس طرح داستان
sub-plot	مت: پیرنگ طرح فرعی
generic plot	طرح نوعی
architectonic plot	طرح واحد کامل و آراسته
critical approach	طرز انتقادی مت: برداشت انتقادی
approach	طرز تلقی
sides of the comparison	مت: برداشت؛ رویکرد طرفین تشبیه [بع] مت: مشبه و مشبه‌به

diatribe	طعن
irony	طنز
satire irony	طنز پرخاشگر
	مت: هجو
	طنز پرخاشگر ← هزل
	طنز تراژیک ← طنز نمایشی
black humor	طنز تلخ
Romantic irony	طنز رمانتیک
	مت: کنایه رمانتیک
irony of fate; cosmic irony	طنز سرنوشت
dramatic irony; tragic irony	طنز نمایشی
	مت: طنز تراژیک
strum und drang	طوفان و طغیان
jocose poems	طیبات

universal	عالم صغیر ← جهان صغیر عالم کبیر ← جهان کبیر عام
	مت: کلی
poetic justice	متض: خاص
inconsistency	عدالت شاعرانه عدم یکدستی
	متض: یکدستی
dignity; dignitas	عذوبت [بع]
prosody; metrics; versification	عروج گرای ← برترگرایی عروض
prosodist	عروض دان ← عروضی عروضی
	مت: عروض دان
Platonic love	عشق افلاطونی
courtly love	عشق روحانی
	مت: عشق مهذب

chanson	عشق مهذب ← عشق روحانی عشقیّه
Auguston Age	عصر اگوستن
Age of Reason	عصر خرد
Enlightenment	عصر روشنگری (قرن هجدهم)
Golden Age	عصر طلایی
hendiadys	عطف
	عطف بیان ← بدل
idée fixe	عقیده ثابت
accompaniment	علاقه [بع]
discipline	علم
	مت: رشته
	علم الاساطیر ← اسطوره‌شناسی
	علم بدیع ← خطابه
hermeneutics	علم تأویل
action	عمل داستانی (سلسله رویدادهای دارای وحدت و معنا)
testament	عهد
	مت: وصیت
New Testament	عهد جدید
Old Testament	عهد عتیق
externality	عین بیرونی
objective	عینی
	متض: ذهنی

	غایت‌شناسی ← فرجام‌گرایی
	غرابیت ← غرابیت استعمال
barbarism; barbarismus; barbaralexis	غرابیت استعمال [بع]
	مت: غرابیت
ghazal; gazel; sonnet	غزل
adynation; impossibilia	غَلَو [بع]
	غم غربت ← حسرت
apocryphal	غیرمؤثق
	متض: مؤثق
non-representational	غیرواقع‌نمایی

fable; apologue	فابل
	مت: حکایت اخلاقی
disinterested	فارغ از غرض انتفاعی
aesthetic distance; psychic distance	فاصله استحانی
alienation	فاصله‌گذاری (نمایشنامه‌های برشت)
representation; lifelikeness	فرانمایی
	مت: زندگی‌وارگی
teleology	فرجام‌گرایی
	مت: غایت‌شناسی
organistic formalism	فرمالیسم ارگانیکی
symbolistic formalism	فرمالیسم رمزگرایانه
concordance	فرهنگ بسامدی
gazetteer	فرهنگ جغرافیایی
	فرهنگ عامیانه ← فولکلور
	فرهنگ عوام ← فولکلور
unique	فرید
	مت: منحصر بفرد

elegantia; eloquent speech	فصاحت [بع]
explanation; clarity	فصاحت كلمه [بع]
elegance; grace	فصاحت متکلم [بع]
asyndeton	فصل
elegant; graceful	فصیح [بع]
atmosphere	فضا
folk humor	فکاهه قومی
Scholasticism	فلسفه مدرسی
	مت: مکتب اصحاب مدرسه
rhetoric	فن خطابت
	فن شعر ← بوطیقا
folklore	فولکلور
	مت: فرهنگ عامیانه؛ فرهنگ عوام
index	فهرست مواد و اعلام
	مت: نمایه
good sense	فهم سلیم

rhyme, rime	قافیه [عض]
near rhyme; approximate rhyme; half-rhyme;	قافیه معیوب [عض]
imperfect rhyme; slant rhyme; oblique rhyme;	
off rhyme; partial rhyme	
conceptual framework	قالب نظری
	قالبی ← کلیشه
nomos	قانون
unities	قانون وحدت سه‌گانه
obscene	قبیحه‌پردازی
	قدح ← ذم
historianic sensibility	قدرت درک و تمایز اعمال و نمادهای بصری
convention	قرارداد ادبی
syllipsis; zeugma	قصداً المعینین [بع]
	مت: استخدام
	قصه ← مثل
fabling	قصه‌پردازی
elegy	قصیده ^۱ [عض]

qasida	قصیده ^۲ [عض]
	قصیده ^۳ ← شعر تغزلی
format	قطع
quarto format	قطع خشتی
folio format	قطع رحلی
octavo format	قطع وزیری
refrain	قفل [عض]
hysteron preteron; hystero-logia	قلب لفظی [بع]
	متض: قلب معنوی
hypallage	قلب معنوی [بع]
	متض: قلب لفظی
	قول ← کلام
	قول و غزل ← رفسودیه
	قومودیا ← کمدی
	قهرمان ← شخصیت اول
analogy	قیاس
	مت: مناسبت و مشابَهت

کار ← نقش	Caricature
کاریکاتور	Calvinism
کالوینیسم	focus of character
کانون روایت ← دیدگاه	hieratic
کانون شخصیت داستانی	bibliophile
کاهنی	bibliography
کتابدوست	subject bibliography
کتابشناسی	book review
کتابشناسی موضوعی	sacred books
کتاب‌گزاری	epizeuxis; germination; doublet; underlay
کتاب مقدس	کثرت تکرار [بع]
مت: تکریر؛ مکرر	tension
کشاکش	مت: همزمانی معنای لفظی و مجازی
	کشف و شهود ← اشراق
	کشمکش ← جدال

Classicism	کلاسیسیسم
Neo-Classicism	کلاسیسیسم نو
	متض: رمانتیسیسم
Classic; Classics; classical	کلاسیک
	مت: اثر ادبی پایدار
discourse	کلام
	مت: قول
pompous speech; bombast; bombastic speech; inflated speech	کلام فارغ
	مت: سخن فارغ
maxim	کلمات قصار
	کلی ← عام
cliché; stereotype	کلشہ
	مت: قالبی
	کلی محسوس ← وحدت عام و خاص
perfection	کمال
perfectionism	کمال جویی
comedy	کمدی
	مت: قومودیا
Comedy of manners	کمدی آداب و رسوم
	کمدی احساساتی ← کمدی اشک‌آور
sentimental Comedy; drama of sensibility	کمدی اشک‌آور
	مت: کمدی احساساتی
Comedy of the grotesque	کمدی امر نابہنجار
Critical Comedy; satiric Comedy; satirical Comedy	کمدی انتقادی
	مت: کمدی ہجو آمیز
black Comedy	کمدی تلخ
low Comedy; physical Comedy	کمدی حسی

fictional Comedy	کمدی داستانی
Court Comedy	کمدی دربار
Commedia dell'arte	کمدی دلارته
forest Comedy	کمدی دنیای سبز
Restoration Comedy	کمدی دوره بازگشت
romantic Comedy	کمدی رمانتیک
Comédie larmoyante	کمدی سوزناک
domestic Comedy	کمدی طبقه متوسط
Comedy of ideas	کمدی عقاید
high Comedy; intellectual Comedy	کمدی عقلی
metaphysical Comedy	کمدی فلسفی
New Comedy	کمدی متأخر
Old Comedy	کمدی متقدم
	کمدی مربوط به طبایع انسان ← کمدی اخلاط
Comedy of situation; Comedy of intrigue	کمدی موقعیت
dramatic Comedy	کمدی نمایشی
Comedy of manners	کمدی واقعگرایانه و هجوآمیز (دوره بازگشت)
	کمدی هجوآمیز ← کمدی انتقادی
kenning	کنایه [بع]
	کنایه رمانتیک ← طنز رمانتیک
verbal irony; irony of statement	کنایه لفظی
Cubism	کوبیسم
	کهن الگو ← صورت نوعی
antiquarian	کهن پژوهی
antico-manie	کهن شیدایی
archaism	کهنه گرایی

complication; rising action	گره افکنی
catastrophe; tragic denouement; dénouement	گره تراژیک
tragic catastrophe	
dénouement; falling action	گره گشایی
	گره نخستین ← آغاز عمل اصلی (در داستان یا نمایشنامه)
digression	گریز
	مت: استطراد
	گزینش الفاظ ← تنکیت
dissociation of sensibility	گسستگی حساسیت
episodic	گسسته
	مت: ناپیوسته
Gestalt	گشتالت
	مت: هیکل
	گفتار درامی ← گفتار نمایشی
interior monologue	گفتار درونی
indirect interior monologue	گفتار درونی غیرمستقیم
ornamental speech	گفتار زینتی
direct interior monologue	گفتار مستقیم

dramatic monologue

گفتار نمایشی

dialogue

مت: گفتار درامی

anthology

گفتگو

negative capability

گلچین

epitaph

مت: برگزیده

Typology

کنجایش منفی

intrigue

گورنیشته

گونه‌شناسی

گیرودار

	لازمه ← قفل
leitmotif	لایت موتیف
	مت: مضمون مکرر (در اثری خاص)
pre-speech level	لایه پیش از گفتار
speech level	لایه گفتار
moment of final suspense	لحظه واپسین انتظار
stanza; batch; staff, stave	لخت مسمط [عض]
	مت: رشته مسمط؛ خان؛ خانه
hedonism	لذت‌جویی
	مت: آیین لذت‌پرستی
epigram	لطیفه
enigma, aenigma	لغز
	مت: چیستان
specific term	لفظ خاص
general term	لفظ عام
bomolochoi; buffoon	لوده

metacriticism	ماتم‌سرایی ← سرود عزا
motif	ماوراء نقد مايه
	مت: بن‌مايه
motivation	مايه‌بندي
amplification	مبالغه [بع]
double rhyme; female rhyme; feminine rhyme; double ending rhyme; two-syllable rhyme.	متدارك [بع]
masculine rhyme; male rhyme; single rhyme; one-syllable rhyme	مترادف [عض]
synonym	مترادف
triple rhyme; treble rime; feminine rhyme	متراكب [عض]
poetaster	متشاعر
antonym	متضاد ^۱
	متضاد ^۲ ← تضاد و طباق
co-rhyming	متفق‌القافيه ^۱ [عض]
rhyming	متفق‌القافيه ^۲ [عض]

multiple rhyme; polysyllable rhyme	متکافوس [عض]
tall-tale	مُتَل
	مت: قصه
texture	متن
paradox	متناقض نما
	مت: باطلنما؛ خلاف آمد عادت
double rhyme; female rhyme; feminine rhyme, double ending rhyme; two-syllable	متواتر [عض]
	مثال ← صورت نوعی
	مثالیگری ← انگارگرای
adage; proverb; paroemia	مَثَل [بع]
	مَثَل سائر ← ضرب المثل
heroic couplet; couplet; gemells doublet	مثنوی
	مت: مزدوج؛ دوگانه
rhymed: heroic verse	مثنوی مقفی
trope	مجاز [بع]
figurative sense	مجاز
metonymy; synecdoche; transnomination; transmutation; denomination	مجاز مرسل [بع]
contiguity	مجاورت
abstract	مجرد
	مت: انتزاعی
	متض: محسوس؛ انضمامی
	مُتَمَثِّل ← طرح
mimesis; mimetic representation; imitation	مُتَمَثِّلَات
high mimetic	مُتَمَثِّلَات بَرْتَر
low mimetic	مُتَمَثِّلَات فَرَوْتَر

کتابخانه تخصصی ادبیات
تاسیس ۱۳۷۶

confidant	محرم اسرار شخصیت اول
concrete	محسوس
	مت: انضمامی
	متض: مجرد: انتزاعی
touchstone	محک
	مت: سنجه
hypallage transferred epithet	مخالفت قیاس لغوی [بع]
irregular; mixed	مختلف الارکان [عض]
imaginative	مخیل
eulogy	مدح [بع]
	متض: ذم
broken rhyme	مُدْرَج [عض]
	مت: مُدْرَج، مَدُور، موقوف، تضمین
	مُدْرَج ← مُدْرَج
signified	مدلول
	مَدُور ← مُدْرَج
modulation	مدولاسیون
	مت: تغییرمایه
panegyric	مدیحه
panegyrist	مدیحه سرا
	مدینه فاضله ← ناکجا آباد
Jeremiad	مراثی ارمیاء نبی
parallelism	مراعات النظیر
	مت: توازی، تقارن
taxis	مراعات نظیر [بع]
	مت: تناسب
elegy; threnode	مرثیه [عض]
elegiac	مرثیه‌ای
	مرثیه‌خوانی ← مرثیه‌سرایی

threnody	مرثیه سرایی
	مت: مرثیه خوانی
pastoral elegy	مرثیه شبانی
elegiac	مرثیه مدار
	مرکز گرا ← درون سو
	مرکز گریز ← برون سو
catalectic	مزاحف
	مت: غیر سالم
	مزدوج ← مثنوی
balance	مساوات
tenor	مستعاضله [بع]
vehicle	مستعار منه [بع]
stanzaic form; stanzaic poem; stanzaic verse	مسمط [عض]
resemblance; conformity	مشاکله
tenor	مشبه [بع]
vehicle	مشبه به [بع]
	مشبه و مشبه به ← طرفین تشبیه
universals	مشترکات
	مت: همگانیها
imprint	مشخصات انتشار
Scientific determinism	مشرّب موجبیت علمی
denotation	مصاداق
	مت: معنی لفظی
	متض: تضمن، معنی اصطلاحی
	مصراع حامل الموقوف ← مصراع موقوف
irregular line; mixed line	مصراع مختلف الارکان [عض]
	مصراع قافیه ← بند مسمط
regular line	مصراع متفق الارکان [عض]

pentameter line	مصراع مخمس
end-stopped line	مصراع مستقل [عض]
rhyming lines	مصراعهای متفق القافیه [عض]
hemistich; line	مصرع
Alexandrine	مصرع دوازده هجایی
	مت: وزن عروضی الکساندرن
sentimental	مصنوع
theme	مضمون
	مت: درونمایه؛ تم
leitmotif	مضمون مکرر
thematic	مضمونی
	مضمونی ← مضمون مدار
thematic	مضمون مدار
	مت: مضمونی
	مضمون مکرر ← لایت موتیف
equivalence	مطابقه ^۱
	مت: طباق
	مطابقه ^۲ ← تضاد و طباق
	مطابقه ^۳ ← ردالعجز علی الصدر
objective correlative	مطابقه عینی
	مت: همبسته عینی
propriety	مطابقه کلام با مقتضای حال [بع]
opening verses; opening lines	مطلع
absolute	مطلق
	متض: نسبی
absolutism	مطلق گرایی
	متض: نسبیت گرایی
	مظهر ← رمز

anadiplosis	معاد [عض]
independent concepts	معانی مفرد
epistemology	معرفت‌شناسی
alliteration; initial rhyme; parimion	معنای
	مت: همنشینی آوایی
tropological meaning	معنای تأویلی
	معنای حقیقی ← معنای لفظی
cognitive meaning; descriptive meaning;	معنای شناختی
referential meaning	
	متض: معنای عاطفی
emotive meaning	معنای عاطفی
	متض: معنای شناختی
literal meaning	معنای لفظی
	مت: معنای حقیقی
figurative meaning	معنای مجازی
	معنای ملموس ← تکرار معنی‌دار
	معنای اصطلاحی ← تضیق
	معنای لفظی ← مصداق
	مغالطه راست‌نمایی ← مغالطه واقع‌نمایی
pathetic fallacy	مغالطه شوقی (نسبت دادن احساسات انسانی به اشیاء)
affective fallacy	مغالطه عاطفی
fallacy of poetic projection	مغالطه فرافکنی شعری
fallacy of teleology	مغالطه فرجام‌گرایی
intentional fallacy	مغالطه نیت
representational fallacy	مغالطه واقع‌نمایی
	مت: مغالطه راست‌نمایی
	مفتعلن ← وزن با پایه‌های چهار هجایی
narrative essay	مقاله داستانی

magāma	مقامه
	مقاطع ← وقف
prologue; introduction	مقدمه
final verse	مقطع [عض]
long syllable	مقطع ممدود [عض]
rhyming	مقفّی [عض]
apocalyptic	مکاشفه‌ای
	مت: بهشتی
Apocalypse	مکاشفه یوحنا
school	مکتب
literary school	مکتب ادبی
associationism	مکتب اصالت تداعی
	مکتب اصالت وجود ← انگلیستانسیالیسم
	مکتب اصحاب مدرسه ← فلسفه مدرسی
	مکتب انطباعی ← امپرسیونیسم
poetic school	مکتب شعری
Graveyard School	مکتب گورستان
	مکرّر ← کثرت تکرار
poet-leurate	ملک الشعراء [عض]
melodrama	ملودرام
analogue	مماثله
	مناسبت و مشابهت ← قیاس
source study	منبع پژوهی (به قیاس: مورد پژوهی)
	منحصربفرد ← فرید
Odyssey Critic	منتقد اودیسه
iliad Critic	منتقد ایلیاد
symbolic logic	منطق صوری
agroikos; churlish	منغص

metrical balance	موازنه عروضی
canonical	موثق
	متن: غیر موثق
epilogue	موخره
	مورد ادراک ← موضوع
rhythmic	موزون
	موشح ^۱ ← توشیح
carmen figuratum; altar poem; concrete	موشح ^۲ [عض]
poetry; concrete verse; pattern poetry	
object	موضوع
	مت: شئیء مدرك: مورد ادراک
subject	موضوع ادراک
	موقعیت قراردادی ← موقعیت کلیشه‌ای
stock situation	موقعیت کلیشه‌ای
	مت: موقعیت قراردادی
enjambment; run-on line	موقوف [عض]
	مت: تضمین؛ مصراع حامل الموقوف
	موقوف ← مُدرج
montage	مونتاژ
tour de force	مهارت تکنیکی

Naturalism	ناتورالیسم ← گسسته
unconscious	مت: طبیعت‌گرایی
anachronism	ناخودآگاه
utopia	ناسازی تاریخی
nominalism	ناکجا آباد
autonym	مت: مدینه فاضله
prose	نام‌گرایی
Attic prose	نام واقعی
senecan amble	متض: اسم مستعار
rhymed prose	نثر
ornate prose	نثر آتنی
poetic prose	نثر خوشخرام سنکایی
	نثر مسجع
	نثر مصنوع
	نثر مصنوع و متکلف ← یوفیوزم
	نثر منظوم [عض]

rhythmical prose	نثر موزون
Hubris, hybris	نخوت (در قهرمان تراژدی)
	نزاکت ← بلاغت کلام
	نزاهة ← تهکم
relative	نسبی
	متض: مطلق
relativism	نسبیت‌گرایی
	متض: مطلق‌گرایی
limited edition	نسخ محدود
duplication	نسخه‌برداری
definitive edition	نسخه نهایی
Lost Generation	نسل گمشده
semiotics	نشانگان‌شناسی
icon	نشانه تصویری
semiology	نشانه‌شناسی
index	نشانه طبیعی
	نشانه وصفی ← واحد (ساختار ادبی)
metaphorical organization	نظام استعاری
communism of convention	نظام اشتراکی سنت ادبی
metrical system	نظام عروضی
pistis	نظر
expressive theory	نظریه بیانی
	مت: نظریه تعبیری
pragmatic theory	نظریه تأثیرگذاری
	نظریه تعبیری ← نظریه بیانی
	نظریه تقلید ← نظریه محاکات
objective theory	نظریه خودبستگی
theory of knowledge	نظریه شناخت

expressive theory	نظریه عاطفی
mimetic theory	نظریه محاکات
	مت: نظریه تقلید
verse; poetry ¹	نظم ^۱
ironic parody	نظیره طنزآمیز
paeon	نغمه شادی
allegorical painting	نقاشی تمثیلی
criticism	نقد
archetypal criticism	نقد آرکتیپی
	مت: نقد صور نوعی
creative criticism	نقد آفریننده
anagogic criticism	نقد آناگورژیکی
	مت: نقد معنای عام
ethical criticism; moral criticism	نقد اخلاقی
literary criticism	نقد ادبی
Aristotelian criticism	نقد ارسطویی
myth criticism; mythical criticism	نقد اسطوری
eclectic criticism	نقد التقاطی
impressionistic criticism	نقد امپرسیونیستی
	مت: نقد انطباعی، نقد تأثری
	نقد انطباعی ← نقد امپرسیونیستی
genre criticism	نقد انواع ادبی
Odyssey criticism	نقد اودیسه
iliad criticism	نقد ایلیاد
rhetorical criticism	نقد بلاغی
phenomenological criticism	نقد پدیداری
historical criticism	نقد تاریخی
allegorical criticism	نقد تاویلی

analytical criticism	نقد تحلیلی
critique de interpretation	نقد تفسیری
genetic criticism	نقد تکوینی
sociological criticism	نقد جامعه‌شناختی
judicial criticism	نقد حکمی
autonomous criticism	نقد خودآیین
exclamatory criticism	نقد خطابی
psychological criticism; Freudian criticism	نقد روانشناختی
psychoanalytical criticism	نقد روانکاوانه
linguistic criticism	نقد زبانی
stylistic criticism	نقد سبکی
evaluative criticism	نقد سنجشی
biographical criticism	نقد شرح حال
	نقد شعر ← بوطیقا
	نقد صور نوعی ← نقد آرکتیپی
formal criticism	نقد صوری
practical criticism; applied criticism	نقد عملی
	مت: نقد کاربردی
philosophical criticism	نقد فلسفی
	نقد کاربردی ← نقد عملی
classical criticism	نقد کلاسیک
Marxist criticism	نقد مارکسیستی
textual criticism	نقد متون
tropical criticism	نقد مجازی
absolutist criticism	نقد مطلق‌گرا
	نقد معنای عام ← نقد آناگورژیکی
relativistic criticism	نقد نسبیت‌گرا
theoretical criticism	نقد نظری

New criticism	نقد نو
	نقش انتقالی ← نقش خبری
sound painting	نقشبندیهای صوتی
	نقش پیام‌رسانی ← نقش خبری
	نقش تخیلی ← نقش هنری
communicative function	نقش خبری
	مت: نقش انتقالی؛ نقش پیام‌رسانی
phatic function	نقش صحبت‌گشایی
expressive function	نقش عاطفی
aesthetic function	نقش هنری
	مت: نقش تخیلی
hamartia; tragic flaw	نقص تراژیک
	نقطه بازگشت (در سیر وقایع) ← اوج
quotation	نقل قول
burlesque	نقیضه (اثر ادبی یا ساخته موسیقی)
parody	نقیضه (کلمات، سبک، لحن و عقاید نویسنده)
private symbol	نماد خلّاقه
	نماد ← رمز
Universal symbol; public symbol	نماد عام
	نمادگرایی ← رمزگرایی
monodrama	نمایش تک‌نفری
well-made play	نمایش خوش ساخت
	نمایش عامیانه ← نمایشنامه قومی
problem play; drama of idea	نمایش عقاید
folk drama	نمایش قومی
	مت: نمایشنامه عامیانه
closet drama	نمایش مجلسی

comic dramatist	نمایشنامه‌نویس کمدی پرداز
	نمایشنامه دینی ← نوعی نمایش
auto sacramental	نمایشنامه‌های دینی اسپانیایی
pseudo-Shakespearean plays	نمایشنامه‌های منسوب به شکسپیر
Mystery plays	نمایشهای اسرار
Morality plays	نمایشهای تمثیلی
Miracle plays	نمایشهای معجزه
dramatization	نمایشی کردن
	مت: ممثل کردن
	نمایه ← فهرست مواد و اعلام
sublime	نمط عالی
	مت: امر شکوهمند: شکوه سخن
	نمط عالی ← اسلوب عالی
appearance	نمود
emblem	نمودار
objectification	نمودار عینی
emblematic	نموداری
phenomenology	نمودشناسی
	مت: پدیدار شناسی
representational	نمودگاری
	نوزایشی ← رنسانس
discursive writing	نوشته استدلالی
assertive writing; affirmative writing	نوشته ایجابی
	نوشته بازاری ← نوشته عامه‌پسند
kitsch	نوشته عامه‌پسند
	مت: نوشته بازاری
descriptive writing	نوشته وصفی
	نوع آمیخته ← نوع دایرةالمعارفی
genre; form	نوع ادبی

encyclopedic form	نوع دایرةالمعارفی
	مت: نوع آمیخته
pastiche	(نوعی) تقلید
auto	نوعی نمایش (موضوع اصلی: افسانه مقدس)
	مت: نمایشنامه دینی
omniscient author	نویسنده در مقام دانای کل
author-observer	نویسنده در مقام ناظر
Romantic Movement	نهضت رمانتیک
Aesthetic Movement	نهضت زیبایی‌شناختی
surrogate	نیابتی
hymn	نمایش
understatement; meiosis	نیم‌گفته

symbol	واحد (ساختار ادبی) ^۲
	مت: نشانه و صفی
glossary	واژگان
	مت: واژه‌نامه
	واژه‌نامه ← واژگان
critical realism	واقعگرایی انتقادی
	متض: واقعگرایی سوسیالیستی
socialist realism	واقعگرایی سوسیالیستی
episode	واقعه ضمنی
	مت: واقعه فرعی
	واقعه فرعی ← واقعه ضمنی
	واقعیت‌نمایی ← حقیقت‌نمایی
	واکنش قراردادی ← واکنش کلیشه‌ای
stock response	واکنش کلیشه‌ای
	مت: واکنش قراردادی
antistrophe	واگویه
high seriousness	والابی هدف

ironic mode	وجه تهکمی
fictional mode	وجه داستانی
point of resemblance; medium of comparison;	وجه شبه [بع]
tertium comparationis	
high mimetic mode	وجه محاکات برتر
low mimetic mode	وجه محاکات فروتر
organic unity	وحدت ارگانیک
unity of time	وحدت زمان
concrete universal	وحدت عام و خاص
unity of action	وحدت عمل
unity of tone	وحدت لحن
unity of place	وحدت مکان
pantheism	وحدت وجود
noble savage	وحشی شریف
incantation	ورد
rhyming rhythm	وزن ^۱
	وزن ^۲ ← ایقاع
choriambic	وزن با پایه‌های چهار هجایی [عض]
	مت: مفتعلن
	وزن سالم ← بحر سالم
hexameter	وزن سداسی
	مت: دوازده هجایی
	وزن عروضی الکساندرن ← مصرع دوازده هجایی
poulter's measure	وزن عروضی ماکیان داران
alliterative rhythm	وزن معلی ^۱
running rhythm	وزن مکرر
	وصیت ← عهد
coin	وضع کردن

وقایعنامه ← سالنامه

وقف

مت: مقاطع

وقفه التهاب کاه

مت: چاشنی خنده

وقوع [بع]

caesura

comic relief

hypotyposis

satiric	هجوآمیز
Juvenalian satire	هجو جوونال
	مت: هجو نیشدار
	متض: هجو هوراسی؛ هجو ملایم
Horatian satire	هجو هوراسی
	مت: هجو ملایم
	متض: هجو جوونال؛ هجو نیشدار
angst; dread	هراس
pornography	هرزه‌نگاری
	مت: الفیه و شلفیه
lampoon	هزل ^۱
satire	هزل ^۲
	مت: طنز پرخاشگر
Veronian satire	هزل به اسلوب وارو
Menippean satire	هزل منیپوسی
	هستی‌نگری ← انگزستانسیالیسم
Hellenism	هلنیسم

	مت: یونانی مآبی
loc. cit = loco citato	همانجا
ibid=ibidem	همان مأخذ
	مت: ایضاً
consonantia	هماهنگی ^۱
harmony	هماهنگی
	همبسته عینی ← مطابقه عینی
	همتایی ← تشبیه
invocation	همت طلبیدن
empathy; Einfühlung	همجوشی با طبیعت
sympathy	همدلی
identical	همذات
esemplastic	همسان‌گری
	همگانیها ← مشترکات
high norm	هنجار برتر
art	هنر
Apollonian art	هنر آپولویی
rhapsodic art	هنر بدیهه‌سرایی
Dionysian art	هنر دیونیزیوسی
popular art	هنر عامه‌پسند
Verbal arts	هنرهای کلامی
	هنرمند ← صنعتگر
	هنر واقعیت‌نمایی ← رئالیسم
	هوسنامه ← رمانس
	هیروگلیف
hieroglyph	هیکل ← گشتالت

i.e. = ib est
consistency

euphusim

یعنی

یکدستی

متض: عدم یکدستی

یگانگی ← تشبیه

یوفیوزم

مت: نثر مصنوع و متکلف

یونانی مآبی ← هلنیسم

منابع فارسی

الف - مقاله

- حسینی، صالح: «جریان سیال ذهن»، مفید، سال سوم، شماره ۱۰ (دی ۶۶).
-: «جهان صغیر ادبی»، معارف، دوره پنجم، شماره ۱ (فروردین ۶۷).
-: «کشف حقیقت در عمق تاریکی»، نشر دانش، سال هفتم، شماره ۱ (آذر و دی ۶۵).
-: «ندای آغاز»، نشر دانش، سال هشتم، شماره ۴ (خرداد و تیر ۶۷).
نجفی، ابوالحسن: «مسئله امانت در ترجمه»، نشر دانش.

ب - کتاب

- ابن رشیق، ابی علی الحسن: *العمدة فی محاسن الشعر و آدابه و نقده*، الجزء الاول و الجزء الثاني، الطبعة الرابعة، بیروت: دارالجيل، ۱۹۷۲.
اسلامی ندوشن، محمدعلی: *نوشته‌های بی سرنوشت*، تهران: انتشارات جاویدان، ۱۳۵۶.
بازخوانی سینمای کلاسیک هالیوود، ترجمه علی بهروزی، شیراز: انتشارات نوید، ۱۳۷۳.
بالایی، کریستف و کویی پرس، میشل: *سرچشمه‌های داستان کوتاه فارسی*، ترجمه دکتر احمد کریمی حکاک، تهران: انتشارات پاپیروس، ۱۳۶۶.
براهنی، رضا: *قصه نویسی*، تهران: سازمان انتشارات اشرفی، ۱۳۴۸.
بزرگمهر، منوچهر: *فلسفه چیست؟* چاپ دوم، تهران: شرکت سهامی انتشارات خوارزمی، ۱۳۵۷.

- البلعبي، منير: المورد: قاموس انكليزي - عربي، بيروت: دارالعلم للملايين، ۱۹۸۳.
- الجرجاني، عبدالقاهر: اسرار البلاغة في علم البيان، قم: منشورات الرضى، ۱۴۰۴ هـ.
- حلي، علي اصغر: مقدمه بي بر طنز و شوخ طبعي در ايران، تهران: مؤسسه بيك ترجمه و نشر، ۱۳۶۴.
- داد، سيما: فرهنگ اصطلاحات ادبي، انتشارات مرواريد، تهران: ۱۳۷۱.
- ديچز، ديويد: شيوه‌هاي نقد ادبي، ترجمه دكتور غلامحسين يوسفى و محمدتقى صدقياني، تهران: انتشارات محمدعلي علمي، ۱۳۶۶.
- رادفر، ابوالقاسم: فرهنگواره داستان و نمايش، تهران: انتشارات اطلاعات، ۱۳۶۶.
- راسل، برتراند: مسائل فلسفه، ترجمه منوچهر بزرگمهر.
- زرين كوب، عبدالحسين: نقد ادبي، دو جلد، تهران: مؤسسه انتشارات اميركبير، ۱۳۵۴.
- سارتر، ژان پل: ادبيات چيست، ترجمه ابوالحسن نجفى و مصطفى رحيمي، تهران: چاپ هفتم. انتشارات زمان، ۱۳۷۰.
- سلطاني، پورى و راستين، فروردين: اصطلاحنامه كتابدارى، ويرايش دوم، تهران: انتشارات كتابخانه ملي ايران، ۱۳۶۵.
- سهيل افغان، محسن: واژه نامه فلسفى: فارسى، عربى، انگليسى، فرانسه، پهلوى، يونانى، لاتين، چاپ دوم، تهران: نشر نقره، ۱۳۶۲.
- سيدحسينى، رضا: مكتبهاى ادبي، چاپ ششم، تهران: كتاب زمان، ۱۳۵۷.
- طباطبايى، محمد: فرهنگ اصطلاحات صنايعات ادبي، از انتشارات بنياد فرهنگى رضوى، ۱۳۶۷.
- طوسى، خواجه نصيرالدين: اساس الاقتباس، تصحيح مدرس رضوى، تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۶۱.
- فرay، نورتروپ: تختيار فريخته، ترجمه دكتور سعيد ارباب شيرانى، تهران: مركز نشر دانشگاهي، ۱۳۶۳.
- فورستر، ادوارد مورگان: جنبه‌هاى رمان، ترجمه ابراهيم يونسى، چاپ دوم، تهران: انتشارات اميركبير، ۱۳۵۷.
- قيس رازى، شمس الدين محمد: كتاب المعجم فى معايير اشعار العجم، مقابله و تصحيح مدرس رضوى، چاپ سوم، تهران: انتشارات زوار، ۱۳۶۰.
- كتابدارى: نشرية كتابخانه مركزي و مركز اسناد دانشگاه تهران، زیر نظر ايرج افشار،

- دفتر اول، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۴۵.
- کتاب مقدس: عهد عتیق و عهد جدید، از انتشارات کتب مقدسه در میان ملل، ۱۹۸۰.
- مصاحب، غلامحسین: دایرة المعارف فارسی، جلد اول، تهران: مؤسسه انتشارات فرانکلین، ۱۳۴۵.
- میرصادقی، جمال: ادبیات داستانی: قصه، داستان کوتاه، رمان، تهران: انتشارات شفا، ۱۳۶۶.
- نجفی، ابوالحسن: مبانی زبان شناسی، چاپ چهارم، تهران: انتشارات نیلوفر، ۱۳۷۴.
- واژگان فلسفه و علوم اجتماعی: ویراستار: داریوش آشوری، تهران: انتشارات آگاه، ۱۳۵۵.
- ولک، رنه: تاریخ نقد جدید، جلد اول، ترجمه سعید ارباب شیرانی، تهران: انتشارات نیلوفر، ۱۳۷۳.
- : جلد دوم، ترجمه سعید ارباب شیرانی، تهران: انتشارات نیلوفر، ۱۳۷۴.
- ولک، رنه و استین وارن: نظریه ادبیات، ترجمه ضیاء موحد و پرویز مهاجر، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۳.
- هاشمی خراسانی، ابومعین حمیدالدین: کتاب مفصل در شرح مطول: فن سوم علم بدیع، ۱۴۰۳ هـ.
- همایی، جلال الدین: فنون بلاغت و صناعات ادبی، چاپ دوم، تهران: انتشارات توس، ۱۳۶۱.

منابع انگلیسی

- Abrams, M.H: **A Glossary of Literary Terms**, New York: Holt, Rinehart and Winston, 1965.
- Abrams, M.H., et al: **The Norton Anthology of English Literature**, 2 Vols. 3rd. Edition. New York: W. W. Norton & Company, 1974.
- Becker, George J., ed: **Documents of Modern Literary Realism**, New Jersey: Princeton University Press, 1973.
- Beckson, Karl & Ganz Arthur: **Literary Terms: A Dictionary**, New York: Farrar Straus & Giroux, 1983.
- Brooks, Cleanth and Penn Warren, Robert, ed: **Understanding Fiction**, 2nd Edition, New York: Meredith Corporation, 1971.
- : **Understanding Poetry**, 4th Edition, New York: Holt, Rinehart and Winston, 1976.
- Cantrino, Vicente: **Arabic Poetics in the Golden Age**, Leiden: E. J. Brill, 1975.
- Coulter, James, **The Literary Microcosm: Theories of Interpretation of the Later Neoplatonists**, Leiden: E. J. Brill, 1976.
- Cuddon, J. A: **A Dictionary of Literary Terms**, London: Andre Deutsch Limited, 1979.
- Daiches, David: **Critical Approaches to Literature**, 2nd Edition, London and New York: Longman, 1981; repr. 1986.
- Fifty Poems of Hafiz: Texts and Translations**: Collected, Introduced and Annotated by A. J. Arberry, Cambridge: At the University Press, 1970.
- Forster, E. M: **Aspects of the Novel**, 6th repr, England and Australia: Penguin Books, LTD, 1974.

- Fowler, Roger, ed: **A Dictionary of Modern Critical Terms**, London: Routledge & Kegan Paul, 1973.
- Fry, Northrop: **Anatomy of Criticism**, Princeton, 1957; repr, 1973.
- : **Fools of Time: Studies in Shakespearean Tragedy**, University Toronto Press, 1967.
- : **A Natural Perspective: The Development of Shakespearean Comedy and Romance**, New York: Columbia University Press, 1965.
- Guerin, Wilfred, et al: **A Handbook of Critical Approaches to Literature**, 2nd Edition, New York: Harper & Row, 1979.
- Hatlen, Theodore W. **Orientation to the Theater**: 2nd Edition, New York: Meredith Corporation, 1972.
- The Holy Bible**, Oxford: At The University Press.
- Humphrey, Robert: **Stream of Consciousness in The Modern Novel**, University of California Press, 1965.
- Scholes, Robert and Robert Kellogg: **The Nature of Narrative**, Oxford univ. Press, 1971.
- Scott, A. F: **Current Literary Terms: A Concise Dictionary of Their Origin and Use**, The Macmillan Press LTD., 1971.
- Scott, W. S: **Five Approaches of Literary Criticism**. London: Collier Macmillan LTD, 1962; repr., 1970.
- Shipley, Joseph T: **Dictionary of World Literary Terms**, London: George Allen & Unwin LTD., 1970.
- Thrall, William Flint, et al: **A Handbook to Literature**, New York: The Odyssey Press, 1960.
- Wellek, René: **Concepts of Criticism**, New Haven and London: Yale University Press, 1963.
- Wimsatt, William K. and Brooks, Cleanth: **Literary Criticism: A Short History**, 4th indian Reprint. Oxford & IBH Publishing Co., 1970.

Z

Zeitgeist

روح زمان

Zeugma ¹ → syllepsis

Zeugma ² [Rhet.]

جمع

syn: adnexio; adjunctio

W

war-songs

سرودهای رزمی

well-made play

نمایشنامه خوش ساخت

wit

ذکا؛ قریحه؛ طبیعت؛ نکته سنجی

words of comparison [Rhet.]

ادات تشبیه

work-songs

سرودهای کار

versification ¹ → prosody

versification ²

شعر سرایی

vers libre → free verse

verso

پشت برگ

Vice

رنالت (نام پرسوناژ)*

Victorian period

دوره ویکتوریا

vision → dream allegory

visual metaphor

استعاره بصری*

vraisemblance → verisimilitude

V

variorum (edition)	اختلاف قرائات*
vehicle¹ [Rhet.]	مشبّهه
vehicle²	مستعارمنه
verbal arts	هنرهای کلامی
verbal craftsmanship	سخنسازی*
verbal irony	کنایه لفظی*
syn: irony of statement	
verbal ornament	آرایش کلام
verbal structure	ساختار کلامی، ساختار لفظی
verisimilitude	حقیقت‌نمایی؛ شبه واقعیت
syn: vraisemblance	
verisimilitude	واقعیت‌نمایی*
syn: plausibility	
veronian satire	هزل به اسلوب وارو*
verse¹	نظم
verse² → distich	
verse epistle	رساله منظوم*

unspoken soliloquy → Interior monologue

untranslatable

ترجمه ناپذیر

utilitarianism

اصالت فایده

utopia

ناکجا آباد؛ مدینه فاضله

utopian literature

ادبیات ناکجا آبادی

unconscious	ناخودآگاه
underlay → epizeuxis	
understatement ¹	نیم‌گفته *
understatement ²	رندانه‌گویی *
syn: meiosis	
unique	فرید؛ منحصر بفرد
uniqueness	تفرد
unities	قانون وحدت سه‌گانه
unity of action	وحدت عمل
unity of place	وحدت مکان
unity of time	وحدت زمان
unity of tone	وحدت لحن
universal	عام؛ کلی
opp: particular	
universals	مشترکات؛ همگانیها
universal symbol	نماد عام *
syn: public symbol	

translation	ترجمه
transmutation → metonymy	
transnomination ~ metonymy	
transubstantiation	استحالهٔ ربّانی*
travesty	تعبیر هجوآمیز
treble rime → triple rhyme	
triller	رمان هیجان‌انگیز
trilogy	ثلاثه
triple rhyme [Pros.]	متراکب
syn: treble rime; feminine rhyme ²	
trivium	دروس سه‌گانه (صرف‌ونحو، معانی و بیان، فنِ جدل)
trochaic rhythms	اوزان و تد مفرّوق
trochees	ارکان عروضی دوهجایی
trope [Rhet.]	مجاز
tropical criticism	نقد مجازی*
Tropological meaning	معنای تأویلی*
turning point → peripety	
two-syllable rhyme → double rhyme	
typical	نمونهٔ بارز؛ شاخص*
typology	گونه‌شناسی

theatre of the absurd	تئاتر پوچی
thematic	مضمون مدار*، مضمونی
theme	مضمون؛ درونمایه؛ تم
theoretical criticism	نقد نظری
theory of knowledge	نظریه شناخت
Thesis novel	رمان عقیدتی*
syn: propaganda novel	
Thesis play → problem play	
Threnode → elegy ²	
threnody	مرثیه سرایی؛ نوحه خوانی
topos	مضمون*؛ موتیف*
touchstone	محک؛ سنج
tour de force	مهارت تکنیکی*
tradition	سنت
tradition ¹ → polyptoton	
tradition ² → plocé	
tragedy	تراژدی؛ طراغودیا
tragedy of blood → revenge tragedy	
tragedy of character	تراژدی شخصیت
tragedy of fate	تراژدی سرنوشت
tragic catastrophe → catastrophe	
tragic denouement → catastrophe	
tragic flaw → hamartia	
tragic irony → dramatic irony	
tragi-comedy	تراژدی - کمدی
transcendentalism	برترگرایی؛ عروج گرایی
transferred epithet → hypallage ¹	
transfiguration	تغییر هیأت

T

tall-tale	متل؛ قصه*
tall-taler	قصه‌گو؛ نقال*
taste	ذوق؛ سلیقه
tautology	حشو؛ تکرار معلوم؛ همانگویی
taxis [Rhet.]	مراعات نظیر؛ تناسب
teleology	فرجام‌گرایی؛ غایت‌شناسی
telescoped metaphor [Rhet.]	استعاره مرکب
syn: complex metaphor; subdued metaphor	
opp: simple metaphor	
tenor¹ [Rhet.]	مشبه
tenor²	مستعارله
tension	کشاکش؛ همزمانی معنای لفظی و مجازی*
tertium comparationis → point of resemblance	
testament	عهد؛ وصیت
texture	متن
textual criticism	نقد متون
texural form	صورت متنی*

syllipsis [Rhet]	قصدا المعینین: استخدام
syn: zeugma	
symbol ¹	رمز؛ نماد؛ مظهر
symbol ²	واحد (ساختار ادبی)*؛ نشانه وصفی
symbolic logic	منطق صوری
symbolism	رمزگرایی؛ نمادگرایی
symbolistic formalism	فرمالیسم رمزگرایانه
sympathy	همدلی
synaesthesia → synesthesia	
synecdoche → metonymy	
synesthesia, synaesthesia	حس آمیزی
synonymous parallelism [Rhet.]	ارداف
systematization	تنظیم و تنسيق

structuralism	ساختگرایی
structural metaphor	استعاره ساختاری*
syn: organic metaphor; functional metaphor	
structural pattern	الگوی ساختاری
structural principles	اصول ساختاری
structure	ساختار
strum und drang	طوفان و طغیان
style	سبک
stylistic criticism	نقد سبکی
stylistics	سبک شناسی
stylization	سبک‌پردازی
subdued metaphor → teleschoped metaphor	
subject	موضوع ادراک (ذهن یا نفس درک کننده)
subject bibliography	کتابشناسی موضوعی
subjective	ذهنی
opp: objective	
subjective criticism	نقد ذهنی
subject-object relation	رابطه میان عالم و معلوم
sublime	اسلوب عالی؛ نمط عالی؛ امر شکوهمند؛ شکوه سخن
submerged metaphor [Rhet.]	استعاره بالکنایه
syn: implied metaphor	
sub-plot	طرح فرعی
suggestion	القاء
supernatural story	داستان ارواح*؛ داستان اشباح*
syn: ghost story	
surprise ending	پایان دور از انتظار*
surrogate	نیابتی؛ بدل
suspension of disbelief	تعليق ناباوری

speech level	لایه گفتار
spoken sililoquy	حدیث نفس (به زبان آمده)
spontaneity	صراقت طبع
staff → stanza	
stanza [Pros.]	لخت مسمط؛ رشته مسمط؛ خان؛ خانه
syn: batch: staff, stave	
stanzaic form [Pros.]	مسمط
syn: stanzaic poem; stanzaic verse	
stanzaic poem → stanzaic form	
stanzaic verse → stanzaic form	
stasis	سکون
stasis in motion	سکون در جنبش؛ ساکن روان ^{##}
stave → stanza	
stereotype → cliché	
stichomathia	سؤال و جواب، مناظره
stock character	شخصیت کلیشه‌ای ^{##} ؛ شخصیت قراردادی ^{##}
stock epithets	القاب کلیشه‌ای ^{##}
stock response	واکنش کلیشه‌ای ^{##} ؛ واکنش قراردادی ^{##}
stock situation	موقعیت کلیشه‌ای ^{##} ؛ موقعیت قراردادی ^{##}
stopped couplet	بیت مستقل
stream of consciousness	جریان سیال ذهن
stream of consciousness novel	رمان جریان سیال ذهن
strophe	گویه ^{##}
strophic poetry → seguidilla	
structural form	صورت ساختاری
structural imagery	تصویرگری ساختاری ^{##}
syn: functional imagery	
opp: ornamental imagery	

syn: novellette	
short short story	داستان کوتاه
short story	داستان
sides of comparison [Rhet.]	طرفین تشبیه؛ مشبه و مشبه به
sign and referent	نشانه و مصداق
signification	دلالت
signified	مدلول
signifier	دال
similitude	شباهت
simple metaphor [Rhet.]	استعاره مجرده
opp: telescoped metaphor	
single rhyme → masculine rhyme	
sketch	طرح؛ مجلس
slant rhyme → near rhyme	
smoothness [Rhet.]	سلاست
syn: mollitia	
social comedy	کمدی اجتماعی
socialist realism	واقع گرایی سوسیالیستی
sociological criticism	نقد جامعه شناختی
sociological novel	رمان اجتماعی
Socratic irony	تهکم سقراطی
soliloquy	حدیث نفس؛ خودگویی
sonnet → ghazal	
sound painting	نقشبندیهای صوتی
source study	منبع پژوهی ^{##} (به قیاس مورد پژوهی case study)
specific term	لفظ خاص
spectacle	صحنه آرای
syn: min en scene	

secondry epic	حماسه ادبی*
syn: literary epic: artificial epic	
secondry imagination	تخیل ثانوی
seer	بصیر*
seguidilla [Pros.]	زجل
syn: strophic poetry	
selection	حسن انتخاب
selective omniscience	دیدگاه دانای کل محدود
syn: limited omniscience	
self-contained → autonomous	
self-contained literary universe	جهان ادبی خودایستا*
self-deprecator → eiron	
semiology	نشانه‌شناسی
semiotics	نشانیگان‌شناسی
senecan amble	نثر خوشخرام سنکایی
senex iratus	پدر ظالم*
syn: heavy father	
sententia → aphorism	
sentimental	مصنوع
opp: naive	
sentimental comedy	کمدی اشک‌آور؛ کمدی احساساتی
syn: drama of sensibility	
sentimentalism	احساسات‌گرایی
sentimental novel	رمان اشک‌آور؛ رمان احساساتی
set speech	خطابه
setting	زمینه
syn: background	
short novel	رمان کوتاه

sacred books	کتاب مقدس
saga	چکامه پهلوانی [‡]
saga novel	تبارنامه [‡]
syn: roman-fleuve	
sarcasm	خلاعت
satire	هجو؛ هزل؛ طنز؛ پرخاشگر [‡]
satiric	هجوآمیز
satirical comedy → critical comedy	
satiric comedy → critical comedy	
scanning → scansion	
scansion [Pros.]	تقطیع
syn: scanning	
schematization	انگاره؛ قالب‌بندی
Scholasticism	فلسفه مدرسی؛ مکتب اصحاب مدرسه
school	مکتب
science fiction	افسانه علمی؛ داستان علمی
scientific determinism	مشرَب موجبیت علمی

rhythm of decorum	ایقاع تناسب [#]
rhythm of recurrence	ایقاع تکرار [#]
rich rhyme → identical rhyme	
ridicule	جمن؛ سخره؛ سخریه
ridiculous, the	امر نیشخندآمیز
rime → rhyme	
rime riche → identical rhyme	
rising action → complication	
romance	رمانس؛ قصه؛ سلحشورنامه [#] ؛ هوسنامه [#]
roman-fleuve → saga novel	
romans ad'venture	رمان ماجرا
romantic comedy	کمدی رمانتیک
romantic imagination	تخیل رمانتیک
romantic irony	طنز رمانتیک؛ کنایه رمانتیک
Romanticism	رمانتیسیسم
opp: Neo-Classicism	
Romantic Movement	نهضت رمانتیک
romantic Period	دوره رمانتیک
round character	شخصیت جامع؛ شخصیت داستانی پویا
syn: dynamic character	
rubai	رباعی
syn: quatrain	
Rubáiyat	رباعیات (عمر خیام)
running rhythm	وزن مکرر [#]
run-on line → enjambment	

rhapsody	قول و غزل*
rhapsody	رفسودیه
rhetoric ¹	ریطوریکا
rhetoric ²	خطابه؛ بدیع؛ علم بدیع
rhetoric ³	فن خطابت
rhetorical ¹	خطابی
rhetorical ²	بدیعی
rhetorical colors	آرایشهای بدیعی
rhetorical criticism	نقد بلاغی*
rhetorical figures → figures of speech	
rhetorical heightening	استعلای بلاغی
rhetorical question [Rhet.]	تجاهل العارف؛ سوق المعلوم مساق غیره
syn: epitimesis; epiplexis	
rhyme, rime [Pros.]	قافیه
rhymed heroic verse	مثنوی مقفّی
rhymed prose	نثر مسجع
rhyming ¹ [Pros.]	مقفّی
rhyming ¹	متفق القافیه
rhyming lines [Pros.]	مصراعهای متفق القافیه
rhyming rhythm ¹ [pros.]	وزن
rhyming rhythm ²	سجع
rhythm [Pros.]	ایقاع؛ وزن
syn: measure ³	
rhythmic	موزون
rhythmical accent	تکیه موزون
rhythmical prose	نثر موزون
rhythm of association	ایقاع تداعی*
rhythm of continuity	ایقاع پیوستگی*

regular meters [Pros.]	بحور متفق الارکان
syn: regular strophic patterns	
relative	نسبی
opp: absolute	
relativism	نسبیت‌گرایی
opp: absolutism	
relativistic criticism	نقد نسبیت‌گرا
Renaissance	رنسانس؛ نوزایشی
repeated rhyme [Pros.]	ایطاء
representation	فرانمایی؛ زندگی‌وارگی*
syn: lifelikeness	
representational	نمودگاری
representational fallacy	مغالطه واقع‌نمایی؛ مغالطه راست‌نمایی*
reprint → impression ²	
resemblance	مشاکله
syn: conformity	
resolution → denouement	
rest	وقف
Restoration Comedy	کمدی دوره بازگشت
Restoration Period	دوره بازگشت
retrospect → flashback	
return-tie [Pros.]	ترجیع‌بند
revenge tragedy	تراژدی انتقام؛ تراژدی خون*
syn: Tragedy of blood	
reversal → peripety	
revised edition	تجدید نظر
revolutionary romanticism	رمانتیسیسم انقلابی
rhapsodic art	هنر بدیهه‌سرایی

R

Realism

رئالیزم: هنر واقعیت‌نمایی[‡]

syn: art of verisimilitude

realistic novel

رمان رئالیستی

recognition² → anagnorisis

recognition scene

صحنه بازشناسی[‡]

recto

روی برگ

reductio ad absurdum [Log.]

برهان خلف

redundancy

حشو متوسط

reduplication

اتباع

referential

ارجاعی

referential meaning → cognitive meaning

Reformation

اصلاح‌طلبی

refrain¹ [Pros.]

بند ترجیع؛ برگردان؛ بیت ترجیع بند؛ یگانه

refrain²

بند مسمط؛ بند تسمیط؛ مصراع قافیہ رشته مسمط

refrain³

قفل؛ سمط؛ لازمه

regressio → epanados

regular line [Pros.]

مصراع متفق‌الارکان

Qasida	قصیده
Quadrivium	دروس چهارگانه (حساب، هندسه، هیئت، موسیقی)
Quarto	قطع خشتی
quasi-metrical balance	توازی نیمه عروضی
quasi-parosonomasia	شبه اشتقاق
Quotation	نقل قول

pun [Rhet.]

pure poetry

Puritanism

puritan period → Commonwealth period

تجنیس اشاره

شعر ناب

پیرایشگری؛ تنزه طلبی

prologue	مقدمه: پیشگفتار: پیش‌درآمد
syn: introduction	
propaganda novel → thesis novel	
propaganda play → problem play	
propriety ¹ [Rhet.]	مطابقت کلام با مقتضای حال
propriety ² → decorum	
prose	نثر
prose paraphrase [Rhet.]	حلّ
prose romance	رمانس منثور: سلحشورنامه منثور
prosodic	عروضی
prosodist	عروضی؛ عروض‌دان
prosody	عروض
syn: metrics; versification	
prosopopoeia → personification	
protagonist	شخصیت اول، شخصیت اصلی، قهرمان
syn: hero	
proverb → aphorism	
pseudo-classicism	شبه‌کلاسیسیسم
pseudonym	اسم مستعار؛ تخلص
syn: pen-name; nom de plume	
opp: autonym	
pseudo-Shakespearean plays	نمایشنامه‌های منسوب به شکسپیر
psychic distance → aesthetic distance	
psychoanalytical criticism	نقد روانکاوانه
psychological criticism	نقد روانشناختی
syn: Freudian criticism	
psychological novel	رمان روانی
public symbol → universal symbol	

pornography	هرزه‌نگاری؛ الفیه و شلفیه
portmanteau word	چمدانواژه
positivism	اصالت تحقق
post-structuralism	ساختگرایی متأخر
poulter's measure	وزن عروضی ماکیان‌داران
practical criticism	نقد عملی: نقد کاربردی
syn: applied criticism	
pragmatic theory	نظریه تأثیرگذاری*
praxis → action	
preamble → introduction	
preface	دیباچه
pre-speech level	لایه پیش از گفتار*
primary epic	شاهنامه*
syn: primitive epic; folk epic	
primary imagination	تخیل اولیه
primitive epic → primary epic	
primitivism	بدوی‌گرایی
private symbol	نماد خلّاقه*، نماد خاص*
problem play	نمایشنامه عقاید*
syn: drama of ideas; propaganda play; thesis play	
prodiorthosis → amblysia	
proem → introduction	
proemium → introduction	
prolegomena	بخش مقدماتی (کتاب)*
prolegomenon → introduction	
prolepsis ¹ [Rhet.]	ابراز غیرحاصل؛ تفال به لفظ ماضی؛ تعبیر از مستقبل به ماضی
prolepsis ² → epanados	
proletarian novel	رمان کارگری

syn: diction	
poetic imagery	تصاویر شعری
poetic justice	عدالت شاعرانه
poetic licence [Pros.]	ضرورت شعر؛ اختیارات شاعری
syn: poetic variations	
poetic prose [Pros.]	نثر منظوم
poetic school	مکتب شعری
poetic schools	مکاتب شعری
poetic wisdom	حکمت شاعرانه
poetics	بوطیقا؛ فن شعر؛ نقد شعر
poet-laureate [Pros.]	ملک الشعرا
poetry ¹	نظم
syn: verse ¹	
poetry ²	شعر؛ شاعری
point of attack	آغاز عمل اصلی (در داستان یا نمایش)*؛ گره افکنی نخستین*
syn: first complication	
point of resemblance [Rhet.]	وجه شبه
syn: medium of comparison; tertium comparationis	
point of view	دیدگاه؛ کانون روایت*
syn: focus of narration	
polemical	جدلی
political novel	رمان سیاسی
polyptoton; polyptiton [Rhet.]	اشتقاق؛ اقتضاب؛ جناس اشتقاق
syn: paregmenon; multiclination; traductio	
polysemic	ذوالمعانی
pompous speech	کلام فارغ؛ سخن فارغ
syn: bomphilologia; bombastic speech; inflated speech	
popular art	هنر عامه پسند

persuasive speech	گفتار اقناعی
Petrarchan conceit [Rhet.]	استعارهٔ پترارکی؛ مضمون پترارکی
phatic function	نقش صحبت‌گشایی
phenomenological criticism	نقد پدیداری
phenomenology	نمودشناسی؛ پدیدارشناسی
phenomenon	پدیده
opp: noumenon	
philology	لغت‌شناسی
philosophical criticism	نقد فلسفی
philosophical novel	رمان فلسفی
physical comedy → low comedy	
picaresque novel	رمان پیکارسک
pictorial metaphor	استعارهٔ تصویری
pictorial vision	بینش تصویری
picture language	زبان تصویری
pistis	نظر
plagiarism	سرقت ادبی؛ سرقت شعری
Platonic criticism	نقد افلاطونی
Platonic love	عشق افلاطونی
plausibility → verisimilitude	
play on words	جناس؛ تجنیس
ploce [Rhet.]	جناس تام؛ تجنیس تام
syn: diaphora; antanacsis ² ; conexio; traductio	
plot	طرح داستان؛ پیرنگ
poetaster	متشاعر
poetical speech	سخن منظوم
poetic composition	شعر
poetic diction [Pros.]	تنکیت؛ گزینش الفاظ؛ ترکیب کلام منظوم

particular	خاص
opp: universal	
Passion plays	تعزیه (مصائب مسیح)
pastiche	(نوعی) تقلید *
pastoral	شعر شبانی
syn: bucolic; idyll; eclogue	
pastoral elegy	مرثیه شبانی
pathetic fallacy	مغالطه شوقی (نسبت دادن احساسات انسانی به اشیاء) *
pattern ¹	الگو؛ انگاره
pattern ²	تکرار معنی دار (رویدادها در طرح داستان) *؛ معنای ملموس *
pattern poetry → carmen figuratum	
pen-name → pseudonym	
pentameter	شعر ده هجایی
pentameter line	مصرع مخمس
pentateuch	اسفار خمه
pentinent → metanoia	
perceptual image	تصویر حسی
perfect foot [Pros.]	رکن سالم
perfection	کمال
perfectionism	کمال‌جویی
perifety	دگرگونی
syn: reversal; turning point	
peroration → conclusion	
personification	تشخیص؛ انسان‌نمایی
syn: prosopopoeia	
perspectivism	فاصله‌نمایی
persuasion [Rhet.]	اقتناع
persuasive rhetoric	ریطوریقای اقتناعی

P

paean	نغمه شادی *
palilogia → anadiplosis	
pamphlet	جزوه
panegyric	مدیحه
panegyrist	مدیحه‌سرا
pantheism	وحدت وجود
paradox	متناقض‌نما؛ باطل‌نما؛ خلاف‌آمیز عادت
parallelism	مراعات‌النظیر؛ توازی؛ تقارن
paralogical metaphor → absolute metaphor	
paranomasia	جناس ناقص
paraphrase [Rhet. & Pros.]	سلیخ؛ المام
parimion ¹ [Pros.]	توزیع
parimion ² → alliteration	
parody	نقیضه (کلمات، سبک، لحن و عقاید نویسنده)
paroemia ¹ [Rhet.] → adage	
paroemia ²	ارسال مثل؛ تمثیل
partial rhyme → near rhyme	

Oxymoron [Rhet.]

syn: antisyzygy

oxymoron

استعاره عنادیه

باطلنمای فشرده* (لفظاً: عاقل مجنون)

Odyssey critic	منتقد اودیسه‌ای*
Odyssey criticism	نقد اودیسه‌ای*
off rhyme → near rhyme	
Old Comedy	کمدی متقدم*
Old High German	آلمانی فصیح کهن
Old Testament	عهد عتیق
omniscient author	نویسنده در مقام دانای کل
omniscient point of view	دیدگاه دانای کل
one-syllable rhyme → masculine rhyme	
Onomatopoeia	نام آوا
ontology	بحث وجود؛ بودشناسی
open couplet	بیت موقوف
opening lines → opening verses	
opening verses	مطلع
syn: opening lines	
oppositio → antithesis	
oral tradition	سنت شفاهی
organic form	صورت ارگانیک
opp: mechanic form	
organic metaphor → structural metaphor	
organic unity	وحدت ارگانیک
organistic formalism	فرمالیسم ارگانیکی
originality	ابداعی؛ ابتکاری
ornamental imagery	تصویرگری زینتی*
opp: structural imagery	
ornamental rhetoric	ریتوریکای زینتی
ornamental speech	گفتار زینتی
ornate prose	نثر مصنوع

object	موضوع؛ شیء مدرك؛ مورد ادراك
objectification	نمودار عینی
objective	عینی
opp: subjective	
objective correlative	رابطه عینی
objective correlative	همبسته عینی *
objective criticism	نقد عینی
objective representation	تصديق
objective point of view	دیدگاه نمایشی *
syn: dramatic point of view	
objective Theory	نظریه خودبسندي *
objectively truthful	صدق
object of imaginative creation	امر تخیلی
oblique rhyme → near rhyme	
obscene	قبیحه پردازی
octavo	قطع وزیری
ode	شعر تغزلی؛ قصیده

syn: Chicago critics	
Neo-Classical period	دوران نئوکلاسیکی
Neoclassicism	کلاسیسیسم نو
opp: Romanticism	
Neo-Humanism	انسانگرایی نو؛ اومانیزم جدید
Neo-Platonism	نوافلاطونی
neurosis	شوریدگی
New Comedy	کمدی متأخر*
New Criticism	نقد نو
New Testament	عهد جدید
noble savage	وحشی شریف
nom de plume → pseudonym	
nominalism	نام‌گرایی
nomos	قانون
non-representational	غیرواقع‌نمایی
non-sequitor [Rhet.]	تنافر معنوی
nostalgia	حسرت؛ غم غربت
noumenon	ذات
opp: phenomenon	
novelette → short novel	
novel of character	رمان شخصیت
novel of ideas	رمان عقاید
novel of incident	رمان حادثه
novel of manners	رمان آداب و رسوم
novel of sensibility	رمان شعور
Numbers	سیفر اعداد
numbers → metrical patterns	

N

naive	ساده و عامه‌پسند*
syn: popular	
naive romance	رمانس ساده و عامه‌پسند*
narration [Log.]	اقتصاص
narrative	روایت
narrative essay	مقاله‌دانشتانی
narrative poetry	شعر روایی
narrative technique	شیوه‌روایت
naturalism ¹	طبیعت‌ستائی
naturalism ²	ناتورالیسم؛ طبیعت‌گرایی
naturalistic novel	رمان ناتورالیستی
near rhyme [Pros.]	قافیه معیوب
syn: approximate rhyme; half rhyme; imperfect rhyme; slant rhyme;	
oblique rhyme; off rhyme; partial rhyme	
negative capability	گنجایش منفی*
nemesis	برقراری توازن*
Neo-Aristotelians	ارسطوئیان جدید

morphology	ریخت‌شناسی
mosaic rhyme [Pros.]	جناس مرکب ملفق؛ جناس ملفق
motif	مایه؛ بن‌مایه؛ ترجیع
motion	جنبش
motivation	مایه‌بندی
movement	سیر اصلی*
syn: central process	
multiple rhyme [Pros.]	متکاوس
syn: polysyllabic rhyme	
Muse	الهه شعر و موسیقی و هنر
Mystery plays	نمایشهای اسرار
myth criticism	نقد اسطوره‌ای
syn: mythical criticism	
mythical criticism → myth criticism	
mythographer	اسطوره‌نگار*
mythology	اسطوره‌شناسی؛ علم الاساطیر
mythopoesis	اسطوره‌سازی
mythos ¹	روایت اسطوره‌ای
mythos ²	روایت اثر ادبی
mythos ³	تقلید ثانوی عمل*؛ روایت سنتی*؛ داستان سنتی*، روایت نوعی*

opp: macrocosm	
Middle High German	آلمانی فصیح میانه
miles gloriosus	پهلوان پنبه*؛ سرباز لافزن
mimesis	محاکات
syn: mimetic representation; imitation	
mimesis praxeos	تقلید عمل
mimetic representation → mimesis	
mimetic theory	نظریه محاکات؛ نظریه تقلید
minstrel	خنیاکر
Miracle plays	نمایشهای معجزه
mis en scene → spectacle	
mixed metaphor → telescoped metaphor	
mock-epic	حماسی - هجایی*؛ حماسه هزل آمیز*؛ تقلید رندانه از سبک حماسی*
syn: mock heroic	
mock heroic → mock epic	
mock-romance	رمانس هزل آمیز*
mode	اسلوب
modification [Pros.]	زحاف
modulation	مدولاسیون؛ تغییر مایه
mollitia → smoothness	
moment of final suspense	لحظه واپسین انتظار*
monograph	نمایش تک نفری
monograph	تک نگاری؛ رساله مفرد
monorhyme	شعر مردف
montage	مونتاژ
moral	پیام (داستان، شعر، نمایشنامه)*
moral criticism → ethical criticism	
morality plays	نمایشهای تمثیلی*

melodrama	ملودرام
melody ¹ → rhythm	
memories	خاطرات
Menippean satire	هزل منیپوسی
men of letters → literati	
metacriticism	ماوراء نقد
metanoia, metania [Rhet.]	رجوع
syn: pertinent	
metaphor	استعاره
metaphorical organization	نظام استعاری
metaphorical structure	ساختار استعاری
metaphysical comedy	کمدی فلسفی [‡]
metaphysical conceit	استعاره پترارکی؛ مضمون پترارکی
metaphysical poetry	شعر متافیزیکی
meter, metre	بحر
syn: measure ²	
metonymy [Rhet.]	مجاز مرسل
syn: synecdoche; transmutation; transnomination; denomination	
metre → meter	
metrical ballance	موازنه عروضی
metrical feet [Pros.]	افاعیل عروضی
metrical patterns	بحور عروضی
syn: numbers	
metrical romance	رمانس منظوم؛ قصه منظوم
metrical system	نظام عروضی
metrical variations	اختلاف بحور [‡]
metrics → prosody	
microcosm	جهان صغیر؛ عالم صغیر

M

macrocosm	جهان کبير؛ عالم کبير
opp: microcosm	
male rhyme → masculine rhyme	
maqāma	مقامه
Märchen	داستان پريان
Marxist criticism	نقد مارکسيستی
masculine rhyme [Pros.]	مترادف
syn: male rhyme; single rhyme; one-syllable rhyme	
maxim¹	کلمات قصار
maxim² → aphorism	
measure¹ [Pros.] → foot	
measure² → meter	
measure³ → rhythm	
mechanic form	صورت مکانیک
opp: organic form	
medium of comparison → point of resemblance	
melosis → understatement	

syn: art ballad	
literary criticism	نقد ادبی
literary epic → secondry epic	
literary microcosm	جهان صغیر ادبی *
literary school	مکتب ادبی
literary universe	جهان ادبی
literati	ادبا
syn: men of letters	
litotes	تخفیف *
liturgical drama	درام مذهبی
loc.cit = loco citato	همانجا
long short story	داستان بلند
long syllable [Pros.]	مقطع ممدود
Lost Generation	نسل گمشده
low Comedy	کمدی حسی *
syn: physical comedy	
low mimetic	محاکات فروتر *
low mimetic mode	وجه محاکات فروتر *
lucidity	جلا؛ روشنی

L

lampoon	هزل
legend	افسانه
leitmotif	لایت موتیف؛ مضمون مکرر (در اثری خاص)*
leviticus	سفر لاویان
lex talionis	انتقام*
syn: revenge	
lifelikeness → representation	
limited edition	نسخ محدود
limited omniscience → selected omniscience	
line → hemistich	
linear accentuation	تکیه‌گذاری خطی
linear form	صورت خطی
linguistic criticism	نقد زبانی
literal image	تصویر لفظی
literal meaning	معنای لفظی؛ معنای حقیقی
literary art	هنر کلامی
literary ballad	بالاد ادبی

K

katharsis → catharsis

kenning [Rhet.]

کنایه

kharja [Pros.]

خرجه

kind → genre

kitsch

نوشته عامه‌پسند*؛ نوشته بازاری*

künstlerroman

رمان رشد هنرمند*

Jeremiad ¹

مراثی ارمیای نبی*

Jeremiad ²

سوگنامه*

Jocose poems

طیبات

Journalism

روزنامه‌نگاری

Judicial criticism

نقدِ حکمی

Juvenalian satire

هجو جوونال؛ هجو نیشدار

syn: Horatian satire

interior monologue	گفتار درونی
syn: unspoken soliloquy	
interlaced rhyme → crossed rhyme	
internal conflict	جدال درونی
internal rhyme ¹ [Pros.]	سجع مرصع
internal rhyme ²	سجع متوازن
intrigue	گیرودار
intrinsic symbol	رمز ذاتی *
introduction → prologue	
introduction	مقدمه؛ پیشگفتار؛ پیش‌درآمد
syn: proem; proemium	
intuition	اشراق؛ کشف و شهود
intuitive	اشراقی؛ شهودی
inversion [Rhet.]	تقدیم
invocation ¹	همت طلبیدن
invocation ²	ارتسام
ironic	تهکمی، طنزآمیز
ironic mode	وجه تهکمی *
ironic parody	نظیره طنزآمیز *
irony	طنز
irony of fate	طنز سرنوشت
syn: cosmic irony	
irony of statement → verbal irony	
irregular [Pros.]	مختلف‌الارکان
irregular line [Pros.]	مصراع مختلف‌الارکان
syn: mixed line	
irregular meters [Pros.]	بصور مختلف‌الارکان
syn: mixed meters	
ivory tower	برج عاج

impression ²	تجدید چاپ
syn: reprint	
Impressionism	مکتب انطباعی*
Impressionistic criticism	نقد انطباعی*
impressionistic technique	شیوه انطباعی*
Impressionism	امپرسیونیسم
Impressionistic	انطباعی
impressionistic criticism	نقد امپرسیونیستی؛ نقد انطباعی؛ نقد تأثری
impressionistic technique	شیوه امپرسیونیستی
impressiveness	حسن تأثیر
imprint	مشخصات انتشار
improvisation [Pros.]	ارتجال؛ بدیهه؛ اقتراح
incantation	ورد
inconsistency	عدم یکدستی
independent concepts	معانی مفرد
index	فهرست مواد و اعلام؛ نمایه؛ نشانه طبیعی
indirect interior monologue	گفتار درونی غیر مستقیم*
individuals	امور خاص
individuation	تشخص؛ تعین
inflated language	زبان مطنطن
inflated speech → pompous speech	
initial rhyme → alliteration	
innuendo [Rhet.]	تلویح
inspiration	الهام
syn: afflatus	
intellectio → metonymy	
intellectual comedy → high comedy	
intentional fallacy	مغالطه نیت*
intentionality	حیث التفاتی

iliad criticism	نقد ایلیادی*
illusion	پندار
illusionism	پندارگرایی
illusion of reality	توهم واقعیت
illustrative	تمثیلی؛ رمزی
illustrative fable	افسانه تمثیلی*
image	تصویر؛ ایماژ
imagery	نگارگری؛ صورخیال؛ تصویرگری
imaginative	مخیل
imaginative creation	تخیل
Imagism	تصویرگرایی؛ ایماژیسم
Imagists	تصویرگرایان
imitation → mimesis	
immanent	اراده حلولی؛ حالیت
imperfect foot [Pros.]	رکن غیر سالم
imperfect rhyme → near rhyme	
imperial tragedy	تراژدی شاهان*
opp: domestic tragedy	
Impersonality	بیطرفی
implication	مفهوم ضمنی
implicit mythical pattern	الگوی اسطوره‌ای مستتر*
Implied metaphor → extended metaphor	
Implied metaphor → submerged metaphor	
implied simile → extended simile	
imposed form	صورت تحمیلی
impossibilla → adynaton	
imposter → alazon	
impression ¹	انطباع

ibid = ibidem	همان مأخذ؛ ایضاً
icon ¹	تمثال؛ شمایل
icon ²	نشانه تصویری
idealism	انگارگرایی؛ مثالیگری
ideality	جنبه مثالی
idée fixe	عقیده ثابت
identical	همذات
identical rhyme ¹ [Pros.]	جناس لفظی
identical rhyme ²	جناس زائد
identical rhyme ³ → echo rhyme; rime rich; rich rhyme	
identification	تشبّه؛ همتایی؛ یگانگی
idiom	اصطلاح
idiosyncratic	خاص و شاذ
idyll → pastoral	
idyllic poetry [Pros.]	شعر بزمی
i.e. = ib est	
iliad critic	منتقد ایلیادی*

hypallage ¹ [Rhet.]

syn: transferred epithet

hypallage ²

opp: hysteron proteron

hyperbole [Rhet.]

syn: exaggeration

opp: litotes

hypostatization

hypothetical imperative

hypotyposis

hysterologia → **hysteron proteron**

hysteron proteron [Rhet.]

syn: hysterologia

opp: hypallage ²

مخالفت قیاس لغوی

قلب معنوی

اغراق

جوهریت؛ تجوهر

امر شرطی

وقوع^{*}

قلب لفظی

heroic couplet	مثنوی؛ مزدوج؛ دوگانه؛ بیت مصرع دهجایی
syn: couplet; gemells; doublet ¹	
heroic poetry → epic poetry	
hexameter	وزن سداسی؛ دوازده هجایی
hieratic	کاهنی
hieratic symbol	سمبول کاهنی
hieroglyph	هیروگلیف
high comedy	کمدی عقلی*
syn: intellectual comedy	
high mimetic	محاکات برتر*
high mimetic mode	وجه محاکات برتر*
high norm	هنجار برتر
high seriousness	والایی هدف*
historianic sensibility	قدرت درک تمایز (اعمال و نمادهای بصری)*
historical criticism	نقد تاریخی
historical novel	رُمان تاریخی
historicism	تاریخ‌نگری
historic present	زمان حال تاریخی*
history of ideas	تاریخ اندیشه‌ها
Holy Grail	جام مقدس
Homeric simile → epic simile	
homonymic pun [Rhet.]	جناس لفظی
syn: antanacsis ¹ ; agnominatio; adnominatio	
Horatin satire	هجو هوراسی؛ هجو ملایم
opp: Juvenalian satire	
hubris, hybris	نخوت (در قهرمان تراژدی)
hybris → hubris	
hymn	نیایش

H

hadith	حدیث
half rhyme → near rhyme	
hamartia	نقص تراژیک
syn: tragic flaw	
harmony	هماهنگی
heavy father → senex iratus	
hedonism	لذت‌جویی؛ آیین لذت‌پرستی
Hellenism	هلنیسم؛ یونانی‌مآبی
hemistich [Pros.]	مصراع؛ مصرع
syn: line	
hendiadys	عطف
heraldic	اشارتی
heraldic symbol	سمبول اشارتی، سمبول منادی
heresy of paraphrase	بدعت دگرنویسی
hermeneutic chain	زنجیره چيستانی
hermeneutics	علم تاویل
hero → protagonist	

gnomic poetry	شعر حکمی*
gnosis	دلیل
god from the machine → deus ex machina	
Golden Age	عصر طلایی
good sense	فهم سلیم
Gothic novel	رمان گوتیک
grace → elegance	
gradatio → anadiplosis	
Graveyard School	مکتب گورستان
great chain of being	زنجیره بزرگ هستی؛ سلسله مراتب وجود
Greek Tragedy	تراژدی یونان
grotesque, the	امر نابهنجار

gazel → ghazal

gazetteer

فرهنگ جغرافیایی

gemells → heroic couplet

general terms

اصطلاحات عام

generic plot

طرح نوعی[#]

Genesis

سفر پیدایش

genetic criticism

نقد تکوینی

genre

نوع ادبی

syn: form² ; kind

genre criticism

نقد انواع ادبی

Gestalt

گشتالت؛ هیکل

gesture

ایما و اشاره

ghazal, gazel

غزل

syn: sonnet

ghost story → supernatural story

gloss

تحشیه

glossary

واژگان؛ واژه‌نامه

folktales	افسانه‌های قومی؛ داستانهای عامیانه
foot [Pros.]	رکن؛ جزء عروض؛ پایه
footnote	پانویس
foreshadowing	آینه‌داری
forest comedy	کمدی دنیای سبز [‡]
form ¹	صورت
form ² → genre	
formal criticism	نقد صوری
format	قطع
forms	انواع
frame story	روایت در روایت [‡]
framework	قالب نظری [‡]
free verse	شعر آزاد
syn: vers libre	
Freudian criticism → psychological criticism	
function	نقش؛ کار؛ عملکرد
functional imagery → structural imagery	
functional metaphor → structural metaphor	
furies	الهگان انتقام (تراژدی یونان باستان)
syn: Eumenides	

opp: epos	
fictional	داستانی؛ روایت‌مدار [‡]
fictional comedy	کمدی داستانی [‡]
fictional mode	وجه داستانی [‡]
figuration → artistry	
figurative meaning	معنای مجازی
figurative sense	مجاز
figures of speech	صنایع بدیعی
syn: rhetorical figures; tropes	
figures of thought	صنایع بدیعی معنوی
figures of words	صنایع بدیعی لفظی
final verse [Pros.]	مقطع
fin de siècle	پایان قرن (نوزدهم)
first complication → point of attack	
first-person observer	اول شخص (راوی داستان) در مقام ناظر
first-person point of view	دیدگاه اول شخص
flashback	رجوع به گذشته
syn: retrospect	
flat character	شخصیت ساده؛ شخصیت داستانی ایستا [‡]
syn: static character	
focus of character	کانون شخصیت داستانی [‡]
focus of narration → point of view	
folio	قطع رحلی
folk ballad	بالاد قومی
folk drama	نمایشنامه قومی یا نمایشنامه عامیانه
folk epic → primary epic	
folk humor	فکاهه قومی
folklore	فولکلور؛ فرهنگ عامیانه؛ فرهنگ عوام؛ هاموید

F

fable	فابل؛ حکایت اخلاقی
syn: apologue	
fables	امثال
fabling	قصه پردازی
faïry tale	افسانه پریان؛ قصه پریان
fallacy of poetic projection	مغالطه فرافکنی شعری*
fallacy of teleology	مغالطه فرجام گرایی
falling action → denouement	
fancy	توهم
fantasy	خیال و وهم
farce	خرسک بازی
father-surrogate	پدر آندر*
female rhyme → feminine rhyme	
feminine rhyme ¹ → double rhyme; female rhyme ¹	
feminine rhyme ² → triple rhyme; female rhyme ²	
fiction ¹	آثار تخیلی؛ داستان؛ روایت
fiction ²	روایت مکتوب*

extended simile

syn: implied simile

external conflict

externality

extrinsic symbol

تشبیه تلویحی *

جدال بیرونی

عین بیرونی

رمز اکتسابی *

opp: cacophony	
euphony	خوشنواایی
euphuism	یوفیوزم؛ نثر مصنوع و متكلف
euphuist romances	رمانسهای آراسته به نثر متكلف*
evaluative criticism	نقد سنجشی
exact rhyme → perfect rhyme	
exaggoration → hyperbole	
exclamatory criticism	نقد خطابی
exegesis → explication	
exemplification	تمثل
Existentialism	اگزیستانسیالیسم؛ مكتب اصالت وجود؛ هستی‌نگری
Exodus	سفر خروج
exoteric	جلی
opp: esoteric	
experimental novel	رمان تجربی
explanation [Rhet.]¹	فصاحت کلمه
syn: clarity	
explanation²	تفسیر جلی
syn: epexegesis	
explication	تفسیر
syn: exegesis	
explication de text	تفسیر متن
exposition	تمهید
Expressionism	اکسپرسیونیسم
expressive function	نقش عاطفی
expressive theory	نظریه عاطفی*
extended metaphor	استعاره تلویحی**
syn: implied metaphor	

epistolary novel	رمان ترسل*
epitaph	گورنبشته
epithalamion → epithalamium	
epithalamium	شعر زفافیه*
syn: epithalamion	
epithet [Rhet.]	بدل؛ عطف بیان
epitimesis → epanorthosis	
epizeuxis [Rhet.]	کثرت تکرار؛ تکریر؛ مکرر
syn: germination; doublet ² ; underlay	
epos	داستان شفاهی*؛ روایت شفاهی*
opp. fiction	
equivalence	مطابقه؛ طباق
escapist literature	ادبیات واقع‌گریز*
esemplastic	همسان‌گری
esoteric	باطنی؛ خفی
opp. exoteric	
ethical criticism	نقد اخلاقی
syn: moral criticism	
ethos	خلق و سیرت
eulogy [Rhet.]	مدح
opp: accusatio	
Eumenides → Furies	
euphemism [Rhet.]	حسن تعبیر
syn: euphemismus	
euphemismus → euphemism	
euphony [Rhet.]¹	تلائم حروف
euphony²	تلائم کلمات
syn: smoothness of diction	

epanadiplosis → anadiplosis ¹

epanadiplosis → epanalepsis ²

epanados [Rhet. & Pros.]

ایضاح بعدالابهام

syn: prolepsis ² rogressio

epanalepsis [Pros.]

ردالعجز علی الصدر؛ تصدير؛ مطابقه

syn: epanadiplosis; serpentine verse: mesoteleuthon

epanorthosis [Rhet.]

رجوع

syn: epidiorthosis; correctio; epitimesis; diorismus

epexegesis → explanation

epic ¹

حماسه

epic ²

حماسی

epic poetry

شعر حماسی

syn: heroic poetry

epic simile

تشبيه حماسی *

syn: Homeric simile

epidiorthosis → epanorthosis

epigram

لطیفه

epigrams

کلمات قصار

epilogue

موخره

epilogue → conclusion

epiphany

تجلی ناگهانی *

syn: point of illumination

episode ¹

واقعه ضمنی؛ واقعه فرعی

episode ²

پرده نمایشنامه (یونان باستان) *

episodic

گسسته *؛ ناپیوسته *

epistemology

معرفت شناسی

epistle

رساله

epistolary

ترسل

elegiac	مرثیه‌مدار*
elegy ¹ [Pros.]	قصیده
elegy ²	مرثیه
syn: threnode	
elements	اسباب
elevated style	سبک فخیم؛ اسلوب فخیم
ellipsis	حذف
eloquence	بلاغت متکلم
eloquent	بلیغ
eloquent speech → elegantia	
embellishment	تحسین
emblem	نمودار
emblematic	نموداری
emendation	استدراک
emotive meaning	معنای عاطفی
opp: cognitive meaning	
empathy	همجوشی با طبیعت
syn: einfühlung	
encyclopaedia	دایرةالمعارف
encyclopaedic form	نوع دایرةالمعارفی؛ نوع آمیخته*
end-stopped line [Pros.]	مصراع مستقل
enigma, aenigma	لغز؛ چیستان
enjambment [Pros.]	مصراع موقوف؛ تضمین؛ مصراع حامل الموقوف
syn: run-on line	
enlarged edition	چاپ مفصل
Enlightenment	عصر روشنگری (قرن هیجدهم)
envoi → envoy	
envoy, envoi	شریطه

E

echo	پژواک
echo rhyme → identical rhyme	
eclectic	التقاطی
eclectic criticism	نقد التقاطی
eclogue → pastoral	
economy of expression	ایجاز در بیان
edition	چاپ
e.g. = exempli gratia	بعنوان مثال
emföhlung → empathy	
eliron	خودبازدارنده [#]
syn: self-deprecator	
elegance [Rhet.]	فصاحت متکلم
syn: grace	
elegant [Rhet.]	فصیح
syn: graceful	
elegantia [Rhet.]	فصاحت
syn: eloquent speech	

syn: vision

drinking song [Pros.]

duplication

duplicatio → anadiplosis

dynamic character → round character

ساقی‌نامه

نسخه‌برداری

domestic tragedy	تراژدی طبقه متوسط*
syn: bourgeois tragedy; middle-class tragedy; drame bourgeois	
opp: imperial tragedy	
double-ending rhyme → double rhyme	
double rhyme ¹ [Pros.]	متدراک
double rhyme ²	متواتر
syn: feminine rhyme ¹ ; female rhyme ¹ ; double-ending rhyme;	
two-syllable rhyme	
doublet ¹ → heroic couplet	
doublet ² → epizeuxis	
drama	درام
drama of ideas → problem play	
drama of sensibility → sentimental comedy	
dramatic comedy	کمدی نمایشی*
dramatic conflict	جدال نمایشی
dramatic illusion	پندار نمایشی
dramatic irony	طنز نمایشی
dramatic irony	طنز تراژیک*
syn: tragic irony	
dramatic monologue	گفتار نمایشی؛ مونولوگ درامی؛ گفتار درامی*
dramatic poetry	شعر نمایشی؛ شعر درامی
dramatic point of view → objective point of view	
dramatic structure	ساختار نمایشی؛ ساختار درامی
dramatis personae	اشخاص نمایشنامه
dramatization	نمایشی کردن؛ ممثل کردن
dramatized consciousness	ذهن ممثل*
drame bourgeois → domestic tragedy	
dream allegory	خوابنامه (به قیاس: شاهنامه)*

digression	گريز: استطراد
dialogues	مفاوضات
Dionysian art	هنر ديونيزوسي
Dionysian vision	بينش ديونيزوسي*
opp: Apollonian vision	
diorismus → epanorthosis	
diorthosis → amblysia	
direct interior monologue	گفتار درونی مستقيم*
dirge	سرود عزاء: ماتم‌سرایي
discipline	علم؛ رشته
discourse	کلام؛ قول
discovery → anagnorisis	
discursive writing	نوشته استدلالی*
disinterested	فارغ از غرض انتفاعی
displacement	تبدیل، جابه‌جایی
dissociation of sensibility	گسستگی حساسیت*؛ گسستگی احساس
dissonance ¹ [Rhet.]	تنافر حروف
syn: cacophony ²	
dissonance ² → consonance	
distich [Pros.]	بیت
syn: verse ²	
distinct couplets	ابیات مزدوج و مستقل‌المعنا
documentary naturalism	ناتورالیسم مستند*
documentary novel	رمان مستند
documentary theatre	تئاتر مستند
doggerel	یاوه‌سرایي
dolous servus	برده ترفندباز*
domestic comedy	کمدی طبقه متوسط*

denomination → metonymy

denotation

مصادق؛ معنی لفظی

opp: connotation

dénouement

گره‌گشایی

syn: falling action; resolution

descriptive meaning → cognitive meaning

descriptive writing

نوشتهٔ وصفی

detective story

داستان پلیسی

determinism

جبرگرایی

deus ex machina

حلال مشکلات؛ امداد غیبی

syn: god from the machine

Deuteronomy

سفر تثنیه

device of reference

شیوهٔ القاء

diagram

نمودار

diagramatic

نموداری

dialectic

جدل

dialogue

گفتگو

dianola

اندیشه؛ مضمون*

syn: thought

diaphora → plocé

diatribe

طعن

diction → poetic diction

didacticism

پندآموزی

didactic poetry

شعر تعلیمی؛ شعر پندآموز

diffuseness

اطناب

dignitas → dignity

dignity [Rhet.]

عذوبت

syn: dignitas

D

Dadalism	دادائیسم
dance macabre	رقص مرگ
syn: dance of death	
dance of death → dance macabre	
Dard Ages	عصر ظلمت
Decadence	دوران انحطاط
Decadents	انحطاط‌گرایان
deconstruction	ساخت‌گشایی؛ سازه‌گشایی
decorum [Rhet.]	بلاغت کلام؛ آداب‌دانی؛ نزاکت
syn: bienséance; propriety	
defacement	تقییح
definitive edition	نسخه نهایی
delfication	تأله
deism	خداگرایی طبیعی
deist	خداگرای طبیعی
demonic	دوزخی*
demonic imagery	تصاویر دوزخی*

convergence	تقارب؛ همگرایی
copyright	حق التالیف
co-rhyming [pros.]	متفق القافیه
correctio ¹ [Rhet.] → amblysia	
correctio ² → epanorthosis	
cosmic irony → irony of fate	
couplet → heroic couplet	
court comedy	کمدی درباری
courtly love	عشق روحانی؛ عشق مهذب
craft → art ²	
craftsman	صنعتگر؛ هنرمند
craftsmanship → artistry	
creative criticism	نقد آفریننده
crisis	بحران
critical approach	تلقی انتقادی؛ برداشت انتقادی
critical comedy	کمدی انتقادی*؛ کمدی هجوآمیز*
syn: satiric comedy; satirical comedy	
critical insight	بینش انتقادی
criticism	نقد
critique de interpretation	نقد تفسیری
crossed rhyme [Rhet. & Pros.]	ترصیع
syn: interlaced rhyme	
cross-reference	ارجاعات متقابل
Cubism	کوبیسم
cuddle fiction	داستان ناز و نوازش*
cultural primitivism	بدوی گرایی فرهنگی

conexio → plocē	
confessional literature	ادبیات حسب حال*
confessional novel	رمان حسب حال*
confessional poetry	شعر حسب حال*
confessional novel	رمان اعترافی
confessional poetry	شعر اعترافی
confidant, confidante [Fe.]	محرم اسرار (شخصیت اصلی)*
conflict	جدال؛ کشمکش؛ برخورد
conformity → resemblance	
connotation	تضمن؛ معنی اصطلاحی
opp. denotation	
consistency	یکدستی
consonance [pros.]	سناد
syn: consonantal rhyme; consonantal dissonance; dissonance ²	
consonantal dissonance → consonance	
consonantal rhyme → consonance	
consonantia	هماهنگی
consonants of the rhyming words	حروف قافیه
conte	داستان تخیلی
contentio¹ → antistasis	
contentio² [Rhet.] → antithesis	
contextual	وابسته به متن
contiguity	مجاورت
contraposition → antithesis	
contrast	تقابل
controlling image	تصویر محوری*
convention	قرارداد ادبی

comic relief	وقفه التهاب‌کاه*؛ چاشنی خنده
commedia dell'arte	کمدی دلارته
commitment	تعهد
commonplace book	جنگ
commonwealth period	دوره پیرایشگری*
syn: puritan period	
communicative function	نقش خبری؛ نقش انتقالی؛ نقش پیام‌رسانی
communism of convention	نظام اشتراکی سنت ادبی*
comparative literature	ادبیات تطبیقی؛ ادبیات مقایسه‌ای
complaint	شکوائیه
complex metaphor → telescoped metaphor	
complex meter → actalectic meter	
complication	گره‌افکنی
syn: rising action	
composition	ترکیب
composition in metre	سخن منظوم*
conceit [Rhet.]	مضمون؛ حسن تعلیل؛ استعاره بعید
conceptual image	تصویر مفهومی*
conclusion	خاتمه
syn: peroration; epilogue	
concordance	فرهنگ بسامدی
concrete	محسوس؛ انضمامی
opp: abstract	
concrete poetry → carmen figuratum	
concrete terms	الفاظ محسوس؛ الفاظ انضمامی
opp: abstract terms	
concrete universal	وحدت عام و خاص*؛ کلی محسوس
concrete verse → carmen figuratum	

classicism	کلاسیسیسم
classics → classic	
cliché	کلیشه؛ قالبی
syn: stereotype	
climax	اوج؛ بزنگاه؛ نقطه بازگشت (در سیر وقایع)*
closed couplet	فرد؛ بیت مستقل
closet drama	نمایش مجلسی
close to reality	شبیه به حقیقت
cognitio → anagnorisis	
cognitive meaning	معنای شناختی
syn: descriptive meaning; referential meaning	
opp: emotive meaning	
coherence	انسجام؛ تلائم؛ پیوستگی
coin	وضع کردن
collate	تنقیح
colloquialism	زبان عامه؛ اصطلاحات عامیانه
colophone	خاتمه‌الطبع
comédie larmoyante	کمدی سوزناک
comedy	کمدی؛ قومودیا
comedy of humors	کمدی اخلاط؛ کمدی مربوط به طبایع انسان
comedy of ideas	کمدی عقاید
comedy of intrigue → comedy of situation	
comedy of manners	کمدی آداب و رسوم
comedy of manners	کمدی واقعگرایانه و هجوآمیز (دوره بازگشت)*
comedy of situation	کمدی موقعیت
syn: comedy of intrigue	
comedy of the grotesque	کمدی امر نابهنجار
comic dramatist	نمایشنامه‌نویس کمدی‌پرداز*

catachresis	استعاره درهم
catalectic	مزاحف؛ غیر سالم
catalectic meter	بحر مزاحف؛ بحر غیر سالم
syn: incomplete meter	
catastrophe	گره‌گشایی تراژیک*؛ رویداد فرجامین
syn: tragic denouement; tragic catastrophe	
categoria → accustio	
categorical imperative	امر تنجیزی؛ دستور قطعی
catharsis, katharsis	تزکیه؛ روان‌پالایی؛ تطهیر عواطف
celtic literature	ادبیات سلتی
centrifugal	برون‌سو*؛ مرکزگریز*
centripetal	درون‌سو*؛ مرکزگرا*
chanson	عشقه*
character	شخصیت اشخاص داستان؛ شخصیت داستانی؛ خصلت و سیرت
characterization	شخصیت‌پردازی
charm	جادو
Chicago critics → Neo-Aristotelians	
choriambic [pros.]	وزن با پایه‌های چهار هجایی؛ مفتعلن
chronicle	وقایع‌نامه
churlish → agroikos	
claritas	درخشندگی
clarity	فصاحت کلام
syn: explanation	
classic	کلاسیک
syn: classics; classical	
classic	اثر ادبی پایدار*
classical criticism	نقد کلاسیک
classical → classic	

cacophony ¹ [Rhet.]	تنافر کلمات
syn: aischrologia	
opp: euphony	
cacophony ² → dissonance ¹	
caesura	وقف*؛ مقاطع
Calvinism	کالوینیسم
canon	آثار موثق
opp: apocrypha	
canonical	موثق
cantillation	نغمه‌سرایی
canto ¹	سرود
canto ²	بخشی از یک شعر بلند
caricature	کاریکاتور
carmen figuratum [pros.]	مؤشع
syn: altar poem: concrete poetry; concrete verse; pattern poetry	
carpe diem	دم غنیمتی
syn: seize the day	

bildungsroman	→	apprenticeship novel	
biographical criticism			نقد شرح حال*
biography			تذکره؛ شرح حال رجال
black comedy			کمدی تلخ*
black humor			طنز تلخ
blank verse			شعر سفید؛ شعر بی قافیه
bohemian	→	avant-garde	
bombastic speech	→	pompous speech	
bomolochol			لوده*
bomphilogia	→	pompous speech	
book review			کتاب‌گزاری
bourgeois drama			درام بورژوازی؛ درام طبقه متوسط
bourgeois literature			ادبیات بورژوازی؛ ادبیات طبقه متوسط
bourgeois tragedy	→	domestic tragedy	
brevitas	→	brevity	
brevity [Rhet.]			ایجاز
syn: brevitas			
broken rhyme [pros.]			مُدْرَج؛ مُدْرَج مُدَوْر؛ موقوف؛ تضمین
bucolic	→	pastoral	
bucolics			ادبیات شبانی*
buffoon	→	bomolochoi	
burlesque			بورلسک
burlesque			نقیضه (اثر ادبی یا ساخته موسیقی)*

B

background → setting

balance

مساوات

ballad

ترانه؛ چکامه؛ بالاد

barbaralexis → barbarism

barbarism [Rhet.]

غرایب استعمال؛ غرایب

syn: barbarismus; barbaralexis

barbarismus → barbarism

bard

شاعر دوره‌گرد؛ رامشگر؛ خنیاگر

baroque

سبک باروک

batch → stanza

beast fable

حکایت حیوانات؛ افسانه حیوانات

beautiful wording

زیبایی لفظ

belles lettres

ادب

best seller

پرفروشترین کتاب

bibliography

کتابشناسی

bibliophile

کتابدوست

bienséance → decorum

associative language	زبان متداعی
assonance [pros.]	اکفاء
syn: assonantal rhyme; vowel rhyme; vocalic rhyme	
assonantal rhyme→ assonance	
asyndeton	فصل
atmosphere	فضا
Attic prose	نثر آتنی
Augustan Age	عصر اگوستن
authoritarian	حجت‌مأب؛ حجت‌پسند
authority	حجیت
Authorized Version	ترجمه موثق (کتاب مقدس)
author-observer	نویسنده در مقام ناظر*
auto	نوعی نمایش [موضوع اصلی آن، افسانه مقدس]؛ نمایشنامه دینی*
autobiography	حسب حال
autonomous	خودایستا
syn: self-contained	
autonomous criticism	نقد خودآیین
autonym	نام واقعی
opp: psuodynym	
auto sacramental	نمایشنامه‌های دینی اسپانیایی
autotelic	خودپسنده*؛ درون ذات*
avant-garde	آوانگارد
syn: bohemian	
aversio → apostrophe	
avoidance	گریز

archetypal view of literature	دیدگاه صور نوعی ادبیات*
archetype ¹	صورت نوعی، صورت ازلی؛ کهن الگو؛ مثال
archetype ²	تصویر نوعی*؛ تصویر مکرر*
architectonic	طرح واحد کامل و آراسته
archive	دیوان
argot	آرگو
argumentation by contrast	اداره
Aristotelian criticism	نقد ارسطویی
art ¹	هنر
art ²	صناعت
syn: craft	
art ballad → literary ballad	
artifice	صنع
artificial epic → secondry epic	
artistry	صنعتگری
syn: craftsmanship; figuration	
art of implicit metaphor	صناعت استعاره مستتر*
art of implicit simile	صناعت تشبیه مستتر*
art of verisimilitude → realism	
art of words	صناعت کلمات*
assertive writing	نوشته ایجابی*
syn: affirmative writing	
assimilation	تجانس؛ همگونی
association	تداعی
association of ideas	تداعی معانی
associationism ¹	مکتب اصالت تداعی
associationism ²	مشرّب اصالت تداعی
associative imagination	خیال متداعی

apocalyptic literature	ادبیات مکاشفه‌ای*
apocrypha ¹	آثار ناموثق؛ آثار منحول
opp: canon	
apocrypha ²	اسفار مجهوله
apocryphal	ناموثق
opp: canonical	
Apollonian art	هنر آپولویی
Apollonian vision	بینش آپولویی*
opp: Dionysian vision	
apologue	قصه‌اشیای بیجان
apologue → fable	
apology	دفاع
apostrophe [Rhet.]	التفات
syn: aversio	
appearance	نمود
applied literature	ادبیات کاربردی*
appreciation	ارزیابی ذوقی
apprenticeship novel	رمان پرورشی
syn: bildungsroman	
approach	طرز تلقی؛ برداشت؛ رویکرد
appropriateness	اقتضا
approximate rhyme → near rhyme	
Arcadia	آرکادی
arcadia	بهشت زمینی*
archaism	کهنه‌گرایی
archê	آغاز؛ اصل؛ بنیاد؛ خاستگاه
archetypal criticism	نقد آرکتیپی؛ نقد صور نوعی
archetypal pattern	الگوی آرکتیپی؛ الگوی نوعی

annotation	تعليقات
antagonist	رقيب؛ حریف؛ خصم؛ شخصیت مخالف
antanaclasis ¹ [Rhet.] → homonymic pun	
antanaclasis ² → plocé	
anthology	گلچین؛ برگزیده
anti-aesthetic	ضد زیبایی شناسی
anti climax	ضد اوج؛ برگردان
antico-manle	کهن شیدایی
anti-epiphany	ضد تجلی *
anti-hero	ضد قهرمان
anti-memories	ضد خاطرات
antimetaphor → absolute meta-phor	
antiphonal chant	سرود منظوم
antiphrasis [Rhet.]	تهکم؛ نزاهه؛ استعاره تهکمی؛ استعاره تملیحیه
anti-play	ضد نمایشنامه
antiquarian	کهن پژوهی
antistasis [Rhet.]	جناس تام؛ تجنیس تام؛ جناس متمائل
syn: contentio ²	
antistrophe	واگویه *
antisyzygy → oxymoron	
antithesis [Rhet.]	تضاد و طباق؛ مطابقه؛ تضاد؛ طباق؛ متضاد؛ تطبیق
syn: antitheton; contra position; contentio ¹ ; oppositio	
antonym	متضاد
aphorism	ضرب المثل؛ مثل سائر
syn: sententia; proverb; maxim ²	
apocalypse	مکاشفه یوحنا
apocalyptic	مکاشفهای، بهشتی *
apocalyptic imagery	تصاویر بهشتی *

anachronism	ناسازی تاریخی
anacoluthon [Rhet.]	استیناف
syn: anantapodoton	
anadiplosis ¹ [Pros.]	ردالصدر علی العجز
syn: epanadiplosis; paliogia; duplicatio; gradatio	
anadiplosis ²	تشبیع
anadiplosis ³	معاد
anagoge	تأویل باطنی
syn: anagogy	
anagogic criticism	نقد آناگوژیکی؛ نقد معنای عام [*]
anagogic perspective	دیدگاه آناگوژیکی؛ دیدگاه معنای عام [*]
anagogy	معنای عام [*] ؛ آناگوژی
anagogy → anagoge	
anagram	جناس مقلوب
anagronism	تعرف؛ بازشناخت
syn: recognition ² ; discovery; cognitio	
analogical imagery	تصاویر قیاسی [*]
analogue	مماثله
analogy	قیاس؛ مناسبت و مشابهت
analysis	تحلیل
analytical criticism	نقد تحلیلی
anantapodoton → anacoluthon	
anatomy	آناتومی؛ تحلیل؛ تحلیل منطقی؛ تشریح
anatomy of criticism	تشریح نقد
anecdote	حکایت
angst	هراس [*]
syn: dread	
annals	سالنامه؛ وقایع نامه

affective fullacy	مغالطه عاطفی
affirmative writing → assertive writing	
afflatus → Inspiration	
Age of Reason	عصر خرد
agnominatio→ homonymic pun	
agroikos	بی‌ادب و آداب*
syn: churlish	
alschrologia → cacophony	
alazon	فریبکار*؛ خودفریب*
syn: imposter	
alexandrine	مصرع دوازده هجایی؛ وزن عروضی الکساندرن
alienation (in Brecht's plays)	فاصله‌گذاری (در نمایشنامه‌های برشت)
allegorical criticism	نقد تأویلی*
allegorical interpretation	تفسیر تمثیلی
allegorical painting	نقاشی تمثیلی
allegory	تمثیل
alliteration [pros.]	معّلی؛ همنشینی آوایی، سجع کلمات
syn: initial rhyme; parimion ²	
alliterative rhythm	وزن معّلی
allusion ¹ [Rhet.]	تلمیح؛ تملیح
allusion ²	اقتباس
altar poem→ carmen figuratum	
ambiguity [Rhet.]	ابهام
ambivalence	دوگونگی؛ صفت ذووجهین
amblysia [pros.]	براعت استهلال
syn: diorthosis; praecedens; prodiorthosis; correctio ¹	
amphiboly [Rhet.]	ابهام؛ توریه؛ تخییل؛ تحبیر؛ توجیه
amplification [Rhet.]	مبالغه

accompaniment [Rhet.]	علاقه
accusatio [Rhet.]	ذم؛ قدح
syn: categoria	
opp: eulogy	
acrostic	توشیح؛ مؤشع
act	پرده نمایشنامه
action	عمل داستانی (سلسله رویدادهای دارای وحدت و معنی)؛ سیر وقایع [داستان یا نمایش]
syn: praxis	
adage [Rhet.]	مَثَل
syn: paroemia ¹	
adaptation	اقتباس
syn: allusion ²	
addendum	ضمیمه
addres	خطابه
adjunctio → zeugma ²	
adnexio → zeugma ²	
adnominatio → homonymic pun	
adynaton [Rhet.]	غلو
syn: impossibilia	
aenigma → enigma	
aenigma → impossibilia	
aesthetic distance	فاصله استحانی
syn: psychic distance	
aesthetic function	نقش هنری؛ نقش تخیلی
Aesthetic Movement	نهضت زیبایی شناختی
aesthetics	زیبایی‌شناسی
aesthetic view of literature	دید زیبایی‌شناسانه ادبیات *

abridged edition	چاپ ملخص
absolute opp: relative	مطلق
absolute metaphor [Rhet.] syn: paralogical metaphor; antimetaphor	استعاره مطلقه
absolutism	مطلق‌گرایی
absolutist criticism opp: relativistic criticism	نقد مطلق‌گرا
abstract ¹	خلاصه؛ چکیده
abstract ² opp. concrete	مجزّد؛ انتزاعی
abstract terms opp: concrete terms	الفاظ مجزّد؛ الفاظ انتزاعی؛ اصطلاحات انتزاعی
abstractions	کلیّات
acatalectic [pros.]	سالم
acatalectic meter [pros.] syn: complete meter	بحر سالم؛ وزن سالم
accent [pros.]	تکیه

English - Persian Section

بخش
انگلیسی - فارسی

A Glossary of Literary Terms

Compiled by Saleh Hossaini

English _ Persian

Persian _ English

New Impression

انتشارات نیلوفر